

Vilma Jurvanen

COSTUME-KAAVA

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Kesäkuu 2013

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>21.5.2013</p>	
<p>Tekijä(t)</p> <p>Vilma Jurvanen</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Muotoilun koulutusohjelma, vaate-suunnittelu</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Costume-kaava</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimi Costume- muotilehti. Työni kohdistuu lehden Ompele itse - palstaan, jossa tarjotaan lukijoille ompelukaavoja ja ohjeita sekä luovia ideoita käsillä tekemiseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä lukijat haluavat valmistaa Costume-kaavoilla, sekä selvittää heidän ompelu- ja käsityötaitojaan. Näitä asioita toteutin nettikyselyjen ja paneelin avulla, johon sovelsin delfoi-menetelmää.</p> <p>Kahdessa ensimmäisessä kyselyssä selvitin, minkä tuotteen lukijat haluavat valmistaa ja toisessa kyselyssä tarkentavia asioita muun muassa vaateen linjoista ja yksityiskohdista. Vastausten perusteella etsin catwalk-kuvia eri suunnittelijoiden kevään 2013 ready to wear -mallistoista. Paneelin tehtävänä oli valita lopullinen lehteen tuleva malli. Tämän jälkeen suoritin vielä yhden nettikyselyn, joissa selvitin lukijoiden kädentaitoja ja kysyin mielipiteitään lehden palstasta.</p> <p>Paneelin valitseman catwalk-vaateen pohjalta suunnittelin mallin Costume-kaavaa varten, jossa oleellista oli tuotteen helppo valmistettavuus sekä lähtökohtaidea muistuttava tuote. Valmistin lehden internet-sivuille A4-arkin tulostettavat kaavat sekä kuvallisen työohjeen. Ohjeissa käytin apuna kyselyssä kolme saamiani vastauksia. Lehden palsta varten kirjoitin oleelliset asiat tuotteesta. Lopuksi keräsin palautetta mallin miellyttävyydestä, kaavan toimivuudesta ja työohjeen selkeydestä. Sain myös palautetta prosessista toimeksiantajaltani. Valmis kaava, sekä tuote tulivat lehden 2/2013 numeroon, joka ilmestyi helmikuussa.</p> <p>Mielenkiintoisena jatkotutkimusaiheena voisi olla samantapainen tutkimus kohdistuen lehden Tuunausnurkka -palstaan.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>Kvalitatiivinen tutkimus, delfoi-menetelmä, muotinäytös</p>		
<p>Sivumäärä</p> <p>51</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>	<p>URN</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Ilona Kauppi Satu Kivimäki</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p> <p>Costume-lehti</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 21 May 2013	
Author(s) Vilma Jurvanen		Degree programme and option Degree Programme in Design Fashion Design	
Name of the bachelor's thesis Sew-It-Yourself pattern for the Costume magazine			
Abstract This thesis was commissioned by the Costume-magazine. My work focuses on the Sew-It-Yourself column which provides sewing patterns and creative handicraft ideas and instructions for the readers. The aim of my thesis was to find out what the readers would like to make by a Sew-It-Yourself pattern and how good their sewing and handicraft skills are. I investigated into these topics by online surveys and by applying the Delphi method on a panel of readers. The first two online surveys focused on what sort of products the readers would like to make and more specifically their preferences for lines and details. Based on the answers I searched for pictures of catwalk outfits from various designers in the spring 2013 ready-to-wear collections. I showed the pictures to the panel and they chose the one they would prefer to be published in the February 2013 magazine. After this I made one more online survey to find information on the readers' sewing and handicrafts skills as well as their opinion about the Sew-It-Yourself -column. On the basis of the catwalk garment selected by the panel I designed a new model for a Costume -sewing pattern, whose most essential features were easy manufacturability and a look resembling the original idea of the catwalk garment. For the magazine website I produced patterns printable on A4-sized sheets of paper and illustrated sewing instructions. The instructions were written in accordance with the readers' response. The most relevant product information was given in the column of the magazine. Finally, I collected feedback about the functionality of the pattern, the attractiveness of the model and the clarity of the instructions. The finished pattern and a picture of the ready-made garment were published in Costume magazine vol 2 year 2013. It would be interesting to make a similar study on another column of the same magazine, namely the column about repurposing and upcycling old items.			
Subject headings, (keywords) Qualitative study, Delphi method, fashion show			
Pages 51	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Ilona Kauppi Satu Kivimäki		Bachelor's thesis assigned by Costume -magazine	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	2
2	COSTUME-LEHTI.....	2
3	KÄYTTÄJÄKESKEINEN SUUNNITTELU.....	5
4	KÄSITÖIDEN HARRASTAJAT	7
5	TUTKIMUSMENETELMÄT.....	10
5.1	Kysely aineistonkeruumenetelmänä	10
5.2	Kyselyn laatiminen ja toteutus.....	11
5.2.1	Kysely 1 ja sen tulokset	13
5.2.2	Kysely 2 ja sen tulokset	14
5.3	Delfoi-menetelmä	16
5.4	Kuva-aineiston valinta	18
5.5	Paneeli ja sen tulokset.....	19
5.6	Kysely 3, sen tulokset ja analysointi.....	26
6	IDEOISTA TUOTTEEKSI.....	31
6.1	Ideoiden rakentuminen	31
6.2	Luonnostelu	33
6.3	Kaavoitus	36
6.4	Mallin valinta.....	37
6.5	Valmis tuote, kaava ja työohje.....	40
7	ARVIOINTI	46
8	POHDINTA	47
	LÄHTEET	50
	LIITE/LIITTEET	

1 JOHDANTO

Huomasin uuden lehden, Costumen, ilmestyneen kaappoihin ja päätin ostaa sen itseleni. Minulla oli aluksi ennakkoluuloja lehden suhteen, mutta selatessani sen kerran läpi halusin syventyä siihen tarkemmin. Erityisesti kiinnitin huomiota ”Ompele itse”-palstaan, josta löytyi trikoopaidan kaavat ja ompeluohjeet. Tarkemmin syvennyttyäni lehden saloihin huomasin, että se sisältää paljon mielenkiintoisia asioita, juuri sellaisia, mistä itse olen kiinnostunut. Lehdestä oli ilmestynyt tuolloin vasta ensimmäinen numero. Nettisivuilla kehoitetaan lukijoita tulemaan mukaan tekemään lehteä, joten päätin ottaa yhteyttä päätoimittajaan kysyäkseen mahdollisesta yhteistyöstä opinnäytetyöni suhteen. Viestissä ehdotin kohteeksi juuri ”Ompele itse”-palstaa, koska se vaikutti mielenkiintoiselta ja haastavalta aiheelta. Päätoimittaja oli heti kiinnostunut ehdotuksestani, ja näin projektini lähti käyntiin.

Ompele itse -palstan tarkoituksena on antaa lukijoille mahdollisuus valmistaa catwalk-vaate edullisemmin tai vaikuttaa nykyajan yltiöpäiseen ostokäyttäytymiseen valmistamalla vaatteensa itse. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mitä lukijat haluavat valmistaa Costume-kaavalla sekä perehtyä heidän ompelu- ja käsityötaitoihinsa. Lopuksi valmistan heille sopivan tuotteen, kaavan ja työohjeen. Kysymys on tärkeä, koska lehti on niin uusi ja monissa muissa muotilehdissä ei ole samanlaista kaavaosiota.

Lisäksi olisi hienoa saada selville, mitä mieltä tästä palstasta ylipäätään ollaan. Näitä asioita selvitän kyselyjen avulla, jotka suoritan nettikyselyinä Costumen keskustelufoorumilla. Vastausten pohjalta etsin eri suunnittelijoiden muotinäytöskuvia. Sovellan delfoi-menetelmää paneeliin, joiden avulla valitaan kuvien joukosta malli, jota lähdän työstämään. Valmistan mallin pohjalta kaavan ja työohjeen Costumen internet-sivuille sekä tuotteen, joka kuvataan helmikuun 2013 lehteen. Arviointi pohjautuu palautteeseen, jota kerään lehden ilmestyttyä keskustelufoorumilla. Palautteesta haluan selvittää mielipiteitä mallista, kaavan toimivuutta ja työohjeiden selkeyttä. Palautetta omasta työskentelystäni saan toimeksiantajaltani.

2 COSTUME-LEHTI

Opinnäytetyöni teen Costume-lehteen, joka on mediatalo Bonnier Publications Oy:n uusi muotilehti. Costumen kuvaillaan sopivan muodin suurkuluttajille ja "fashionis-

toille". Lehden ensimmäinen numero ilmestyi 22.8.2012. Toinen numero lehdestä ilmestyi marraskuussa (Kuva 1). (Bonniermagazines 2012.)

KUVA 1. Costume- lehden kansi 2/2012 (Costume.fi 2012)

Kohderyhmänä ovat 18–29-vuotiaat trendeistä ja muodista kiinnostuneet naiset. Suomen Costumesta rakennetaan muotia rakastavien nuorten naisten yhteisö. Costumen päätoimittaja on Olivia-lehden muotitoimittajana lehden perustamisesta saakka työskennellyt Sanna Sierilä. (Bonniermagazines 2012.)

Lehdessä on Ompele itse -palsta, joka sisältää oma kaava- sekä tuunausnurkka -palstan. Opinnäytetyöni kohdistuu Oma kaava -osioon, jossa lukijoille annetaan kaavat ja ohjeet valmistaa kokonainen vaate suoraan catwalkilta.

Ompele itse -palstassa tarkoituksena on siis tarjota lukijoille mahdollisuus valmistaa itse joko edullisemmin vastaavanlainen tuote kuin catwalkeilla tai annetaan mahdollisuus vaikuttaa nykyajan ostokäyttäytymiseen. Lähtökohta ajatuksena on, että kaavan käyttäjät ja valmistajat eivät ole ommelleet aiemmin ollenkaan. Lähtökohtaisesti myös oletetaan, että heillä ei ole tietoa ompelusanastosta ja käytössään heillä on esimerkiksi äitinsä ompelukone. (Sierilä 2012.)

Costumen nettisivuilla luodaan printtilehteä ja intohimoista muotiyhteisöä. Sivustolle voi lisätä kuvia, tekstiä ja videoita. (Costume.fi 2013). Nettisivustolla järjestetään muun muassa kilpailuja ja käydään monipuolisia keskusteluja. Internet-sivulla koostaan aineistoa paperista lehteä varten. (Sierilä 2012.)

Oma kaava -palstaan tulevat ohjeet ja pdf-muodossa ladattavat kaavat löytyvät lehden nettisivuilta www.costume.fi/info. Sierilä (2012) painotti, kuinka tärkeää kyselyäni tehdessä on, että lukijat eivät sekoita projektiani tuunausnurkkaan. Costumen internet-sivuilta löytyy lukijoiden linkittämiä kuvia, ideoita ja asioita, joita he haluavat jakaa muiden yhteisöön kuuluvien kanssa. ”Costume.fi kokoaa yhteen muotimieliset ja kertoo, mitä muodista ja kauneudesta kannattaa tietää”. (Costume.fi 2013).

Costume.fi:stä löytyvät selkeät säännöt ja ohjeet foorumin käyttäjille. Niiden avulla Costumen Fashion talk -foorumista halutaan tehdä paikka, johon on innostavaa osallistua. Palveluja voi käyttää rekisteröityneenä tai rekisteröitymättömänä ja vain omiin tarkoituksiin. Sisältö on tekijänoikeuden suojaama. Kun rekisteröityy palveluun, tulee käyttäjistä Bonnier Publications Oy:n asiakas ja asiakasrekisteriin tallennetaan käyttäjän henkilötiedot. Rekisteröitymällä käyttäjäksi voi lisätä oman postauksen seinälle sille sopivaan kategoriaan (Uutiset, Asukuvat, Kysy ja Vinkkaa, Kirppis ja Tehdään lehteä). Profiiliin voi linkittää twitterfeedin, blogin osoitteen tai muita osoitteita. Mahdollisuus on kommentoida muiden lisäämiä juttuja myös anonyymisti. Käyttäjä vastaa itse siitä, että aineisto, joka lähetetään julkaistavaksi, ei loukkaa tavaramerkki-, kolmannen tekijän- tai muuta immateriaalioikeutta. Hän myös vastaa siitä, ettei julkaisut ole loukkaavia tai lainvastaisia. Costumen toimitus käyttää erityisesti Tehdään lehteä-

kategorialla, mutta sinne voi halutessaan muutkin lisätä aiheita ja ehdotuksia ja näin osallistua lehden tekoon. Kun rekisteröityy palveluun, hyväksyy käyttöehdot. (Costume.fi 2013.)

3 KÄYTTÄJÄKESKEINEN SUUNNITTELU

Jotta suunnitteluprosessista tulee onnistunut, tarvitaan käyttäjän edustamaa tietoa (Seitamaa-Hakkarainen 2005). Suunnitteluprosessissa paneudun käyttäjälähtöiseen suunnitteluun. Tietoa käyttäjistä aion saada kyselyjen avulla sekä lopuksi vielä palautteesta.

Käyttäjakeskeisydessä näkyy suunnittelijoiden omakohtainen kokemus käyttäjätiedon tulkinnasta. Asiantuntijuus- ja suunnitteluymmärrys syntyvät vasta kun on saanut omaa kokemusta. Ensin suunnittelijat voivat kartoittaa ilmiötä, sen jälkeen he suorittavat käyttäjätutkimuksen, jossa perehdytään käyttäjän toimintaan ja keskustellaan siihen liittyvistä asioista. Tämän tiedon avulla suunnittelija pystyy eläytymään käyttäjän tuntemuksiin ja sen pohjalta ruveta ideoimaan ratkaisuja. (Keinonen ym. 2004,101.) Minä kuulun itse kohderyhmään, kuten myös monet tuttavani, joten minun on melko helppoa lähteä työstämään projektiani käyttäjälähtöisesti, koska kohderyhmä on ennestään tuttu. Minulla on siis kokemusta omasta takaa, mielenkiintoa ja tarpeellista pohjatietoa asiasta.

Tuotekehityksen alkuvaiheessa pitää määritellä mahdollinen käyttäjä. He voivat erota toisistaan esimerkiksi fyysisiltä mittasuhteiltaan, liikkumiseltaan, sosiokulttuuriselta taustaltaan, koulutukseltaan, iältään, sukupuoleltaan, tiedoiltaan ja kokemukseltaan. (Kälviäinen 2001,7.) Omassa projektissani kohderyhmänä ovat 18-29-vuotiaat muodista kiinnostuneet naiset. Tämä rajaa jo iän ja sukupuolen, mutta kaikki muut jäävätkin arvailujen varaan. Tätä muuta tietoa saatan saada selville tekemilläni kyselyillä. Kaikkea minun ei tarvitse kuitenkaan edes tietää, koska tutkin asiaa yleisemmällä tasolla.

Kälviäinen (2001, 17) toteaa suunnittelussa keskeisen asian olevan tuotteen miellyttävyys, joka voidaan jakaa eri osa-alueiksi: fyysiseen, sosiaaliseen, psyykkiseen sekä idean ja muotokielen miellyttävyyteen. Omassa työssäni fyysistä miellyttävyyttä voin saada materiaalivalinnoilla, oikean kokoisella ja muotoisella kaavalla sekä oikeilla

ompeluratkaisuilla. Kaikille vaate ei tietenkään voi olla fyysisesti miellyttävä, koska vaatteesta tehdään kaava vain yhdelle koolle. Kälviäisen (2001, 17) mukaan sosiaalista miellyttävyyttä tuotteeseen voi tuoda sen arvostaminen. Luulen että oman työn arvostus ja sitä kautta arvostuksen saaminen muilta voidaan kokea miellyttäväksi. Vaatetta käyttäessä voidaan myös luoda uusia sosiaalisia suhteita, esimerkiksi keskustelemalla aiheesta. Psykkistä miellyttävyyttä luultavasti saadaan jo valmistamalla tuote, ja jos se on mieleinen, käyttämällä sitä. Kälviäinen (2001,17) toteaa idean ja muotokielen miellyttävyydellä tarkoitettavan arvoja, joita tuote ja sen käyttö esittävät. Lehden palstassa tarjotaan vaihtoehtoisia menetelmiä kaupoista ostettaville valmisvaatteille. Itse valmistetun tuotteen käyttämisellä voidaan luoda vastarintaa nykyajan yltiöpäiseen ostokäyttäytymiseen tai esitellä omaa käsityötaitoa sekä arvostusta omaa työtä kohtaan. Voi myös olla, että tiukan budjetin takia kaikille ei ole varaa ostaa uusia vaatteita kaupoista, ja sen takia ommellaan vaatteita itse.

Opinnäytetyöni tuntuu mielenkiintoiselta, koska olen kiinnostunut muodista ja voin sanoa itse kuuluvani lehden kohderyhmään. Täytyy silti perehtyä laajemmin kohderyhmän mielipiteisiin, koska suunnittelijana minulla on omanlaiset näkemykseni asioista. Vaikka kuuluisin kohderyhmään ja olisin tuotteen käyttäjä, voivat näkemykseni samasta tuotteesta ns. tavallisen ihmisen kanssa olla hyvinkin erilaiset. Puohiniemen (2001,10) mukaa suunnittelijan käytössä oleva informaatio voi muuttua oleellisesti, jos kuvittelee itse edustavansa käyttäjää, jolle suunnittelee tuotetta. Tiedonhankinnassa on kyse oppimisprosessista, jossa suunnittelija pyrkii ymmärtämään tuotealueen luonnetta subjektiivisesti. Costume-lehti on vielä hyvin uusi, ja luulen, että tästä syystä käyttäjätutkimus kohdistuen Costume-kaavaan on tarpeellinen. Minulla on tiedossa lehden asiakassegmentti, mutta en tietenkään voi olla varma, kuuluvatko kaikki kyselyihin vastanneet juuri tähän kohderyhmään, eikä sitä ole tässä projektissa tarpeellistakaan tietää. Aion käyttää projektissani apuna kuitenkin lehden lukijoita ja oletan saavani heiltä oleellista sekä tarpeellista tietoa, jotta voin toteuttaa halutunlaisen tuotteen.

Kälviäisen (2001, 5,6) käyttäjälähtöisessä suunnittelussa tärkeitä käsitteitä on muun muassa ergonomia, käytettävyysteknologia ja esteettinen käytettävyys. Valmistamani vaatteen ergonomiaan voin vaikuttaa kaavoituksella. Käytettävyysteknologiassa painaudun protojen testaukseen ja niiden jatkokehittelyyn. Kälviäisen (2001, 5,6) mukaan esteettisellä käytettävyydellä voidaan kuvata lähinnä käyttäjän kokemaa tuotteen kau-

neuden kokemisen tuottamaa mielihyvää. Hän mainitseekin (2001,5,6) estetiikan olevan välttämätöntä, jos sitä tarkastellaan käytettävyyden näkökulmasta. Esteettisyyttä voin tuoda muotokielen avulla, kuuntelemalla lukijoiden toiveita ja yrittämällä toteuttaa niitä parhaani mukaan.

4 KÄSITÖIDEN HARRASTAJAT

Käsityöllä voi olla monenlaisia merkityksiä. Sillä tarkoitetaan ”käsien tai käsissä pidettävien työkaluin suoritettua työtä, mutta se voi tarkoittaa myös käsien tehdyn työn tuotetta” (Anttila 1993, 10). Käsitöiden tekeminen on erityisen suosittu harrastus Suomessa, etenkin naisten keskuudessa. Ennen kädentaidot olivat välttämättömiä selviytymisen kannalta ja ehkä juuri sen takia ne olivat niin arvostettuja taitoja. Kun yhteiskunta teollistui, eivät nämä taidot olleet enää välttämättömyys ja niiden tarpeellisuuskin on tekijän itse perusteltava itselleen. (Linko 1997, 47.) Jos teollistumisen aikana käsityötaidot kokivat jonkinlaista horjumista, tuntuu kuitenkin, että ne kovasti haluavat tulla esille uudestaan ja kenties ovat olleet tulossa jo pidemmän aikaa. Nykypäivänä käsityötaidot eivät ole välttämättömyys elämisen kannalta, mutta taitoa arvostetaan erittäin paljon ja sitä tehdään paljon harrastuksen muodossa. Lingon (1997,47) mukaan nykyisin halu oppia käsitöitä lähtee täysin omasta itsestään, halu hakea oppia muualta sekä itsenäinen opiskelu. Tekstissä myös mainittiin nykypäivänä tapahtuvan käsityö taitojen harjoittamisen tarvetta perustella itselleen. Luulen, että perusteluksi voi riittää ihan vain käsitöiden suuri suosio, siitä syntynyt harrastuneisuus, halu kehittää omia taitoja ja ilmaista itseään.

Käsityöt ovat muuttuneet vuosien saatossa työmäärältään pienemmiksi. Käsityöt saattoivat olla työmäärältään suuria ja niiden tekemiseen käytettiin paljon aikaa. Voi olla, että työt ovat jo valmiiksi suunniteltu ja ideoitu, jäljelle jää esimerkiksi ompeleminen. Tällaista puolivalmiiden töiden tekemistä kutsutaan näennäiseksi tekemiseksi. (Tapper 1997,70.) Kenties nyky-yhteiskunnan kiireinen elämäntapa vaikuttaa juuri siihen, että puolivalmiidenkäsitöiden tekemisestä pidetään ja mielletään helpoksi. Onhan se kuitenkin ”itse tehty”. Kaikenlaistahan kehitetään päivärutiinien nopeuttamiseksi, jotta elämisestä saadaan mahdollisimman helppoa. Luulen kuitenkin, että tosissaan käsiöihmiset ovat valmiita myös tekemään työnsä alusta loppuun.

Erilaiset käytäntöyhteisöt (engl. community of practise), edustavat pieniä ihmisryhmiä, jotka toimivat yleensä epämuodollisesti verkostona tai ryhmänä työpaikalla tai harrastuksen parissa. Näissä käsityön ympärille syntyneissä ryhmissä välitetään uutta tietoa ja taitoa muille harrastajille. Käsitöihin keskittyneitä keskusteluvuostoja on ollut jo monia vuosia ja uusia syntyy nopeaan tahtiin, myös käsityö-blogit ovat yleistyneet vauhdilla. (Seitamaa-Hakkarainen 2005, 193,194.) Käsityöyhteisöjen, sivustojen ja blogien suosio kertoo käsitöiden suosiosta nykypäivänä. Se kuinka moneen kiinnostus kohdistuu, voidaan vain arvailla. Mielenkiintoista on tietää, kiinnostaako Costumen lukijoita käsillä tekeminen ja käsityöt. Aikovatko he kokeilla Costume-kaavaa?

Seitamaa-Hakkarainen (2005, 186) toteaa taitojen oppimisen käsityön ja muotoilun avulla tukevan sosiaalisia, esteettisiä ja kognitiivisia taitoja. Haluan tietää, vaikuttaako käsityöharrastus/ harrastuneisuus kokeilemaan lehden Ompele itse- palstassa tarjottavia ompeluohjeita, kaavoja ja ideoita. Luutosen ym. (1999, 12) mukaan analysoinnilla pystytään selvittämään harrastelijoiden valmistukseen tarvittavia fyysisiä ja psyykkisiä edellytyksiä. Tätä tietoa pyrin selvittämään kyselyjen avulla. Seitamaa-Hakkaraisen (2005, 186) mukaan käsitöissä osaaminen voidaan nähdä hiljaisena, yksilöllisenä ja tuntumanvaraisena tietona. Käsityöllä tarkoitetaan taitoa ja taitavaa toimintaa. Jos minulta kysytään, muodikas pukeutuminen vaatii luovuutta ja taitoa osata koota oikeanlainen asukokonaisuus. Lehden lukijat ovat kiinnostuneet muodista, joten kiinnostaako heitä myös sen valmistaminen?

Luutonen (1999,12) toteaa käsityön harrastajien ja käsityön harrastuksena muodostavan tärkeän alueen. Siinä korostuu tuotteiden, taidon ja tekemisen merkitys identiteetin rakentumisessa ja itseilmaisun välineenä. Joskus käsitöitä voidaan käyttää apuna jos tuntee erkaantuvansa yhteiskunnan toiminnasta tai sosiaalisista yhteisöistä, eli sitä voidaan käyttää terapian tavoin. Haluan tarjota lukijoille ompeluelämyksen, joka innostaisi heitä tulevaisuudessakin kokeilemaan kädentaitojaan lehden numeroissa ilmestyviin kaavoihin. Kaukinen (2006, 112) kertoo mielihyvän syntyvän jo pelkästään siitä, kun alkaa syntyä konkreettinen muoto mielikuvasta. Kun valmistus on vauhdissa, nautintoa saadaan vain silkasta tekemisestä. Mielestäni valmistamisen tulee olla mieleistä puuhaa. Pyrin pitämään vaateen ompelun mieleisenä lukijoille ratkaisemalla ongelmat heidän puolestaan. Tapper (1997, 61) kuvailee käsityöohjeita tutuiksi ja tekemistä ohjaaviksi kirjoitteluiksi, jotka tuovat esille muotitrendejä. Hän mainitsee

myös käsityön merkityksen ja sen sisältämien arvojen ilmenevän käsityöohjeista. Costume-lehden Ompele itse-palstassa todellakin tuodaan esille sen hetken trendejä, onhan kyseessä palsta, joka tarjoaa muotinäytöksistä tuttujen vaatteiden ohjeita ja kaavoja.

Fyysisesti ja aistien avulla saatava tieto on keskeinen tapa hankkia käsityöläisen ammattitaitoa ja – tietoa. Tätä taitoa hankitaan myös ihan konkreettisesti testaamalla. Käsityöläisen hiljainen asiantuntemus materiaaleista, niiden käyttäytymisestä työprosessissa ja yleisesti materiaalin ominaisuuksista, on tietoa, joka on syntynyt materiaalien kanssa työskenneltäessä. Tällainen hiljainen tieto on kokemusperäistä, henkilökohtaista ja tilannesidonnaista. (Seitamaa-Hakkarainen 2005, 189.) Kaukinen (2006, 110) puhuu näistä tiedoista nimillä aistitieto ja tunnetieto. Olen pystynyt hankkimaan itselleni hiljaista tietoa kokemusten kautta. Taidosta on varmasti hyötyä projektin eri vaiheissa. Kaukinen (2006, 109) kertoo taidon oppimisen antavan lupauksen jostain uudesta taidosta ja tämän saavuttaminen antaa mahdollisuuden haastaa itsensä aiempaa vaativammille ongelmille tai tavoitteille. Costume-lehdessä ilmestyvien tuotteiden ohjeiden vaikeudet on arvioitu asteikolla 1-5, helppo-haastava. Vaatteen vaikeusaste ei luultavimmin tule olemaan kovin haastava, riippuen mallista, mutta luulen, että se edistää taitojen oppimista ja antaa hyvän pohjan valmistaa myös lehdessä ilmestyviä vaikeampiakin ohjeita.

Lehtien sisällöllisessä luokittelussa käsityöohjeet luokitellaan niin sanotuksi hyötyaineistoksi (Tapper 1997, 61). Kaukinen (2006, 109,111,116) kertoo, että jos käsityöharrastajilla on erittäin harjaantunut käsityötaito, voi se estää heidän luovuuttaan. Jos tiettyjä menetelmiä käytetään orjallisesti ja taito koetaan ohjaavana, voidaan myös menettää valintoja ja niistä syntyviä luovia ratkaisuja. On kuitenkin todettu, että tietojen ja taitojen kehittymisellä voidaan lisätä luovuutta. Käsityöt vaativat kokonaisvaltaisesti niin ruumiillisia taitoja kuin myös älyä koko prosessin ajan. Pysin tekemään työohjeet, joiden avulla jokainen, myös taitamaton käsityöntekijä pystyy valmistamaan tuotteen. Ohjeiden täytyy olla yksinkertaisesti kerrottu kuvien ja tekstien avulla. Jos kaavan ja työohjeen käyttäjä omaa käsityötaitoja omasta takaa, hänen on varmasti mahdollista valmistaa tuote ilman ohjeita, jos siltä tuntuu. En halua estää luovuutta järjestelmällisillä ohjeilla, vaan tavoitteenani on tarjota jokaiselle mahdollisuus kokeilla niitä. Tapper (1997, 70) kyseenalaistaa: Kannattaako käsitöiden tekeminen itse,

jos niitä on mahdollista saada valmiina? Tähän kysymykseen jokainen voi omalta osaltaan itse miettiä vastauksen.

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelminä käytän nettikyselyitä ja mallin valinnassa apuna delfoi-menetelmää sovellettuna omiin tarkoituksiini. Ensimmäiseksi selvitän mitä lukijat haluavat valmistaa Costume- kaavalla ja tämän jälkeen tutkin tarkemmin minkälaista mallia he toivovat. Näiden toiveiden perusteella etsin kuvia eri suunnittelijoiden muotinäytöksissä esitetyistä malleista ja pidän delfoi-paneelin, jossa valitaan lehteen tuleva malli, jonka pohjalta Costume-kaavan toteutan. Tämän jälkeen teen vielä yhden nettikyselyn, jossa selvitän lukijoiden kädentaitoja, esimerkiksi osaavatko he ommella. Tästä kyselystä saan tärkeää tietoa työohjeita varten.

5.1 Kysely aineistonkeruumenetelmänä

Kun kohderyhmästä halutaan kerätä tietoa laajalla otoksella, käytetään yleensä kyselyitä. Kyselyt ovat myös hyvä tapa, jos hajallaan asuvista kohderyhmistä kerätään tietoa. (Huotari2003, 31). Sierilän (2012) mukaan Costumen lukijoista suurin osa asuu muualla kuin pääkaupunkiseudulla, joten kyselyn avulla minun on mahdollista saavuttaa kohderyhmä laajoilta alueilta, ympäri Suomea.

Kyselyä käytettäessä suunnittelijan on tunnettava kohderyhmänsä jo jossain määrin, jotta hän osaisi esittää suunnittelun kannalta oleellisia kysymyksiä oikeassa muodossa. Kyselyiden lähtökohtana on se, että kaikille vastaajille toimitetaan täytettäväksi samanlainen kyselykaavake, johon vastaukset kirjataan. Suunnittelija esittää kyselyssä joko suljettuja ja/tai avoimia kysymyksiä. Suljettuihin kysymyksiin vastataan merkittävällä kyselylomakkeessa oleviin väittämiin yksi tai useampi vaihtoehto, kun taas avoimiin kysymyksiin vastataan omin sanoin. (Huotari ym. 2003, 31.) Omissa kyselyissäni keskityn avoimiin kysymyksiin, koska kyselyt tehdään keskusteluforumilla.

Mitkä ovat oleellisia kysymyksiä joita tarvitsen? Tässä muutamia suunnittelijoita kiinnostavia aihepiirejä, jotka ovat tärkeitä omaan projektiini nähden: tuotteen käyttötarkoitukset, tyylit, makuasiat, suhtautuminen materiaaleihin, suhtautuminen omaan vartaloon, ostotottumukset ja käyttäjään tutustuminen. (Puohiniemi 2001, 9.) Lähes-

kään näitä kaikkia en tietenkään aio selvittää mutta olisi mielenkiintoista tietää, nouseeko näitä asioita esille projektin edetessä.

Anttila (2007, 116) toteaa, että tietokoneavusteinen kysely voidaan toteuttaa joko nettikyselyinä (Online survey) tai sähköpostivälitteisenä. Näiden saatujen kokemusten perusteella tällaisiin kyselyihin vastataan suhteellisen nopeasti, jopa heti pyynnön saatuaan. Itse päädyin nettikyselyyn, koska minun on mahdollista tehdä kysely lehden omilla Internet-sivuilla olevalla keskusteluforumilla. Anttilan (2007,116) mukaan tämä menetelmä on helppo toteuttaa, mikäli tutkija hallitsee nettikyselyissä tarvittavan tekniikan ja ohjelmat. Itselleni tämä on toivottavasti selkeää, koska olen koko ikäni kasvanut internetin maailmassa ja tutustunut sen erilaisiin toimintoihin. Anttila (2007, 116) mainitsee, että jos vastauksia ei sidota salasanojen ja käyttäjätunnuksien taakse, on vastaajaneelia helppo manipuloida ja mahdollisesti jopa terrorisoida. Esimerkiksi samalta henkilöltä saattaa tulla vastauksia niin paljon, että tulokset vinoutuvat ja niistä katoaa todellisuusarvo (Anttila 2007, 116). Costumen keskustelupaneeliin on mahdollista vastata käyttäjätunnuksien takaa tai nimimerkin kanssa, joten voi olla mahdollista, että manipulointia tapahtuu.

5.2 Kyselyn laatiminen ja toteutus

Toteutan kyselyt nettikyselyinä (Liittet 1-4) Costume-lehden internet-sivuilla. Kysymykset jotka laitan foorumiin, lisään Tehdään lehteä -kategoriaan. Rekisteröidyn käyttäjäksi ja lisään uuden keskustelun, esittelen itseni ja asiani. Siellä sivuston käyttäjät ja lukijat voivat kommentoida ja kertoa omat mielipiteensä vapaamuotoisesti avoimien vastausten muodossa. Tärkeää on myös pitää kysely mielenkiintoisena, jotta se pysyy esillä sivustolla eikä valahda piiloon alalaitaan. Tämä tarkoittaa siis sitä, että vastauksia täytyy saada tarpeeksi usein. Lehden päätoimittaja lupasi myös linkittää kyselyni etusivulle, jotta se huomattaisiin. Aion itse myös henkilökohtaisesti kommentoida vastauksia, koska se auttaa myös pitämään kyselyä esillä ja toivottavasti myös motivoi vastaajia.

Pohdin kyselyjen vastausaikoja. Sierilä (2012) mainitsi lehden tekemien muiden kyselyjen ja keskustelujen kestävän yleensä noin viikon korkeintaan, koska sivustolle tulee jatkuvasti uusia linkkejä. Luulen, että viikko on sopiva aika ja oletan, että tässä ajassa kyselyn mielenkiinto säilyy. Jos kyselyt olisivat pidempään voimassa, saattaisi niiden

esillä pitäminen olla hankalampaa, koska voi olla että lukijat keskittyvät tällöin mieluummin kommentoimaan uudempia postauksia. Kun määräämäni keskustelu-aika umpeutuu, ilmoitan siellä yleisesti vastausajan umpeutuneen, mutta se ei kuitenkaan sulje kyselyäni. Siis jos joku haluaa kommentoida sinne vielä vastausajan umpeuduttua, se onnistuu. Huomioin kuitenkin vain vastausaikana tulleet kommentit. Keskustelufoorumissa, johon laitan kyselyni, on myös kohta Loves, jota käyttäjät voivat halutessaan klikata, jos pitävät kyselystäni. Sieltä löytyy myös kohta Views, josta näkyy kyselyn nähneiden kävijöiden määrä.

Saataviin vastauksiin voi vaikuttaa kysymysten muotoilu. Kysymys voidaan ymmärtää monella eri tavalla tai jokin annettu vaihtoehto voi tuntua houkuttelevammalta sen muodon vuoksi. Kohderyhmän tunteminen helpottaa löytämään kyselystä ne tekijät, jotka voivat tuntua tungettelevilta ja aiheet, joihin kohderyhmä ei välttämättä vastaisi totuudenmukaisesti. Ongelman raja-alue pitää pystyä tekemään riittävän tarkasti, jotta kyselyyn saadaan kieli ja tunnelma, jotka tukevat kohderyhmän ajatuksia. (Huotari ym. 2003, 34.) Itselläni on tärkeää huomioida kysymysten muotoilussa rentous ja ns. kaverillisuus, koska kirjakieli saattaa vaikuttaa liian asialliselta ja vanhahtavalta.

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella selvitetään jonkin ilmiön laatua. Ideana on kuvailla sitä seikkaperäisesti, saada asia ymmärrettäväksi, antaa sisällölle tulkintoja ja löytää merkityksiä jotka sisältyvät ilmiöön. Kvalitatiivisella aineistolla tarkoitetaan analysointia laatuina ja ominaisuuksina. Ilmiön konteksti, intentio ja prosessi jossa se esiintyy, tulee huomioida aineiston kokoamisessa. (Anttila 2005, 275,280.) Omassa tutkimuksessani ilmiöksi voi kenties kutsua lukijoiden toiveita ja mielipiteitä Costume-kaavasta. Tulkitsen näitä asioita laadullisesti, koska vastauksia on mahdollista perustella. Tutkimuksessani henkilöt voivat vastata vapaamuotoisesti, joten on mahdollista, että löytyy myös sellaisia asioita, joita en ole erikseen kysynyt, mutta pystyn kuitenkin hyödyntämään niistä saatua tietoa.

Toivon, että esille nousee etenkin merkityksellistä asiaa koskien käsityötaitoja, koska siitä saan arvokasta tietoa vaatteiden rakenteiden suunnittelua ja työohjeita varten. Anttilan (2005, 276) mukaan ryhtyessä suorittamaan laadullista tutkimusta, tulee mielen olla avoin ja ennako-oletuksista vapaa. Tutkija tarvitsee aitoa mielenkiintoa aiheeseen. Jos on liian kiinni aiheessa asiantuntijalla saattaa olla monenlaisia ennakkokäsityksiä, jotka voivat estää joidenkin asioiden havaitsemisen. (Anttila 2005, 277.)

Varmasti itsellenikin on ennakkokäsityksiä tiettyjen asioiden suhteen, mutta toivon että saan kitkettyä ne mielestäni pois ja voin aloittaa tutkimukseni avoimin mielin.

5.2.1 Kysely 1 ja sen tulokset

Muotoilin sanallisesti alustavan kysymyksen ja lähetin sen tarkastettavaksi päätoimittajalle, jonka mielestä se oli oikein hyvä. Tein näin, koska esimerkiksi Huotari ym. (2003, 35) kehottavat testaamaan jokaista kyselylomaketta henkilöllä, joka kuuluu kohderyhmään, ennen kuin kysely toimitetaan koko otosryhmälle, koska korjausten tekeminen on yleensä mahdotonta enää jälkikäteen. Tässä tapauksessa päätoimittaja ei suoranaisesti kuulu kohderyhmään, vaan lehden toimitukseen. Hänellä on kuitenkin vankkaa tietämystä asiasta ja minulla on mahdollisuus saada rakentavaa palautetta.

Ensimmäisessä kyselyssä (Liite 1) esittelin itseni ja kerroin, mitä olen tekemässä lehteen. Tiedustelin, mitä lukijat haluaisivat valmistaa Costume-kaavalla. Vinkkasin myös siihen, että helmikuussa elämme vielä kylmintä talvea, mutta ajatuksemme siintävät jo keväässä. Mielestäni tämä oli tärkeä mainita kyselyssä, koska Sierilä (2012) kertoi kyseisen lehden olevan jo kevätnumero. Halusin myös, että lukijat ymmärtävät lehden ilmestyvän kuukausien päästä kyselystä jotta osaisivat pohtia kuinka haluavat pukeutua keväällä.

Vastausaikaa oli kuusi päivää. Se sijoittui ajalle 11.10–16.10.2012. Analysoin kyselyjen tuloksia aina heti vastausajan umpeuduttua. Ensimmäisen kyselyn vastausajan aikana vastauksia tuli yhteensä yhdeksän kappaletta. Koska kyseessä oli avoin keskustelupaneeli, oli seassa myös muita kommentteja. Palautetta oli annettu esimerkiksi sen hetkisessä lehdessä olevasta mallista. Siihen vaikutti varmasti se, että kyselyyni linkitetty kuva oli juuri edellisen lehden Ompele itse -palstasta. Kun karsin pois ylimääräiset kommentit, vastauksia tuli yhteensä kahdeksan.

Toivottiin muun muassa erilaisia mekkoja kuten kesämekkoa ja bilemekkoa. Mekot saivat yhteensä neljä ääntä. Yhden äänen sai myös rock-henkinen takki. Siihen oli esitetty materiaalitoiveita, jotka olivat farkku, tekonahka tai aito nahka. Tähän eräs keskustelija oli lisännyt kommentin, että mieluummin haluaisi takin farkusta, koska tekonahka on usein epämiellyttävän tuntuista ja halvan näköistä. Yhden äänen oli saa-

nut myös farkkuminihame. Vastausten joukossa oli mielestäni hyvä ajatus vaatteesta yleisesti:

”Toivoisin, että mikä nyt ikinä valitaankaan, se olisi helppo ommella tavan tallaajan-kin. Yksityiskohdilla jokainen voisi löytää oman vaativuustasonsa ja muokata juuri oman näköisensä yksilönsä.” (Suvi-Tuuli)

Tätä ajatusta halusin hyödyntää lopullisessa mallissa, jos se vain suinkin olisi mahdollista.

Alustavien suunnitelmien pohjalta oli tarkoitus äänestää ensimmäisen kyselyn pohjalta eniten ääniä saaneista vaatteista. Jos jokainen ehdotus olisi saanut enemmän vastauksia kuin yhden, äänestys olisi ollut järkevä. Mutta koska vastauksia tuli niin suppeasti, päädyin tekemään valinnan itse. Neljä henkeä oli toivonut mekkoa, joten päätin valita vaatteeksi mekon. Pohdimme päätoimittajan kanssa tilannetta ja hänen mielestään tekemäni valinta oli järkevä tässä tilanteessa. Koska vaate oli nyt selvillä, hän toivoi, että suorittaisın vielä tarkentavan kyselyn siitä, millaista mekkoa lukijat haluavat, yksityiskohtia, missä tilaisuudessa haluavat mekkoa käyttää, yms.

Vaikka vastauksia ei tullutkaan kovin montaa, kyselyä oli kuitenkin katsottu 413 kertaa ja 11 henkeä oli pitänyt kyselystäni. Tässä vaiheessa aloin pohtia mahdollisuutta motivoida vastaajaa jotenkin, koska selkeästi kyselyn nähneitä oli monta, mutta vastauksia vain hyvin vähän. Toisen kysymyksen oli kuitenkin tarkoitus alkaa pian ensimmäisen jälkeen, joten tämä motivoiminen sai tässä vaiheessa vielä jäädä.

5.2.2 Kysely 2 ja sen tulokset

Toisessa kyselyssä kysyin, millaisen mekon lukijat haluavat valmistaa. (Liite 2) Kerroin lyhyesti myös kertauksen vuoksi, mitä olen tekemässä ja pohjustin asiaa mainitsemalla aikaisemman kyselyni. Halusin selvittää mekon mallia. Annoin esimerkkejä, jotta he ymmärtäisivät mitä tarkoitin. Yritin olla kuitenkin liikaa johdattelematta. Kysymyksessä vihjasin mekon yksityiskohdista ja sen käyttötilanteista. jotta voisın pohdita mekon tyyliä. Kannustin vielä lopussa vastaamaan kyselyyni, ja että jokaisella vastauksellaan todellakin on merkitystä.

Vastausaikaa tässä kyselyssä oli viikko ja se sijoittui lokakuun puoleen väliin, 17–24.10.2012. Tänä aikana vastauksia tuli yhteensä 11 kappaletta. Tällä kertaa vastauk-

set olivat monipuolisempia ja melko tarkasti kuvailtuja. Eräs henkilö oli käyttäjätunnuksensa takaa kommentoinut aktiivisesti keskusteluani, mutta hänellä oli erittäin hyviä kommentteja esimerkiksi yksityiskohdista. Koska kyseessä on keskustelualue, on tietysti rikastuttavaa ja erittäin hyvä asia, että mielipiteitä tulee runsaasti. Vaikka kommentteja tuli samalta henkilöltä, ei se kuitenkaan vaikuttanut lopulliseen tulokseen mitenkään haittaavasti, koska pystyin tulkitsemaan ne saman henkilön lähettämänä.

Tässä kyselyssä kävijöitä oli yhteensä 413 ja siitä tykkääjiä 15. Kuten tässäkin voidaan huomata, vastausten määrä oli vielä melko pieni suhteutettuna kyselyssä vierailneiden kävijämäärään. Luulen, että vastausten niukkuuteen vaikutti myös se, että lehti on melko uusi ja keskustelupalstalla kävijät eivät ole vielä sisäistäneet tätä kommunikointimenetelmää tarpeeksi hyvin, vaikka sivuilla vierailee paljon ihmisiä päivän mittaan. Tutkin myös nettisivustolla olevia muita keskusteluja ja huomasin, että ainoastaan sellaiset kyselyt, joissa motivoidaan vastaamaan esimerkiksi mahdollisuudella voittaa jokin palkinto, olivat saaneet enemmän vastauksia. Muuten muut keskustelut olivat aika lailla yhtä paljon vastauksia saaneita kuin omat kyselyni.

Erilaisia vaihtoehtoja, joita toivottiin, tuli yhteensä kahdeksan. Kaksi henkilöä toivoi liivimekkoa. Yksi toivoi helman linjaksi tulppaanimaista, istuvaa tai kellomaista. Mahdollisesti mekkoon voisi liittää myös hihat ja valuvan kauluksen. Toinen henkilö toivoi hihattomalta liivimekoltaan muunneltavuutta asujen ja asusteiden avulla.

”Alle saisi pitkähihaisen paidan ja leggingsit tai sukkahousut. Päälle voisi tarvittaessa laittaa neuletakin. Lämpimämmillä ilmoilla voin käyttää aluspaitaa, sukkahousut/leggingsit voi heittää kaappiin.” (Suvi-Tuuli)

Liivimekon kanssa muunneltavuus todellakin toimisi. Kerrospukeutumista on mahdollista käyttää kylmemmillä keleillä ja lämmitessä vaateetusta on helppoa vähentää.

Väljempää mekko-malleja oli toivonut myös kaksi henkilöä. Haluttiin koota mekon vyötäröä vyöllä, sekä nahkaisia yksityiskohtia esimerkiksi kauluksiin tai taskuihin. Toisesta väljästä mallista toivottiin hieman pussimaista, joka kuvailtiin isona villapaitana, mahdollisesti polvipituinen ja pitkähihainen. Materiaaliksi toivottiin jotain kauniisti laskeutuvaa materiaalia, joka voi olla kimaltavaa.

Toivottiin myös A-linjaista, empire-leikkauksella olevaa kotelomekkoa. Yksi taas halusi juhlaan ja arkeen sopivaa hihatonta, kellohelmaista irrallisen tyllialushameen sisältävää mekkoa. Toivomus oli tullut myös kietaisumekosta. Se haluttiin hihattomana tai $\frac{3}{4}$ hihoilla tai mahdollisesti molemmat versiot. Myös yhden äänen oli saanut pellavainen tunikamekko. Sen haluttiin olevan hihaton ja taskullinen ja se voisi sisältää jonkin mielenkiintoisen idean. Tämänkin toivottiin olevan mahdollista muokata asusteilla niin arkeen kuin työhön tai siistiksi vaatteeksi juhliin. Vastaajalla oli etukäteistietoa materiaalin ominaisuuksista.

”Pellavahan saa käytössä rypistyä.”(Kummi)

Yleisesti ottaen toivottiin, että mekko olisi helppo toteuttaa kenen vain ja että se olisi yksinkertainen vaate. Yksityiskohdilla haluttiin saada variaatiomahdollisuuksia omien taitojen mukaisesti. Toivottiin, että mekko soveltuisi arkikäyttöön, mutta tarvittaessa siitä saisi juhlanan. Esimerkiksi kietaisumekosta ehdotettiin yksiväristä ja hihallista mekkoa arkikäyttöön ja hihatonta, kuviollista mekkoa juhkakäyttöön. Helman pituudesta esitettiin toivetta, että se olisi polven yläpuolella, ei ihan minihelma, mutta melko lyhyt kuitenkin. Muunneltavuutta haluttiin luoda niin asusteilla kuin myös kirjailuilla, erivärisillä ja kuosillisilla kankailla ja ruusukkeilla. Ennen kaikkea haluttiin, että mekko on tyylikäs.

Kommentit olivat hyvin monipuolisia ja eri henkilöillä oli erilaisia toiveita. Aloin pohdita, kuinka saisin kaikkien mielipiteet huomioitua, koska näistä ei noussut esiin mitään tiettyä suosikkimallia niin kuin 1. kyselyssä tapahtui. Vastauksia ei ollut montaa, joten päätin yrittää huomioida jokaisen toiveita etsiessäni paneelia varten catwalk-kuvia.

5.3 Delfoi-menetelmä

Catwalk-mallin valinnassa käytän apuna delfoi-menetelmää (delphi method) sovelletuna omiin tarpeisiini. Delfoin tunnuspiirteitä ovat asiantuntijuus, anonymisyys ja iteratiivisuus. Se on asiantuntijamenetelmä, jonka paneeliksi nimettyyn raatiin valitaan tutkimusaiheen hallitsevia alan ammattilaisia. Prosessissa tuotetaan erilaisia näkökulmia, hypoteeseja ja väitteitä. (Linturi 2007.) Seitamaa-Hakkaraisen (2005) mukaan ”Asiantuntemuksella tarkoitetaan yksilön ammatilliseen tietoon sekä harjoitteluun että kokemukseen pohjautuvaa kykyä ratkaista alansa ongelma”. Vaikka delfoi-menetelmässä on yleensä mukana tietyn alan ammattilaisia, en kuitenkaan valinnut

omaan paneeliini vain alan ammattilaisia, jotta tuloksesta ei tule vino. Anttila (2005, 398) mainitsee delfoi-menetelmän olevan strukturoitu tai puolistrukturoitu kyselyryhmälle. Erityisesti menetelmä soveltuu siis asiantuntijoille. Tässä en käyttänyt varsinaisia asiantuntijoita, vaan harrastelijoita ja koulumme opiskelijoita. En virallisesti käytä paneelissani strukturoituja enkä puolistrukturoituja kyselyjä, vaan osallistujat voivat kommentoida vastauksiaan kvalitatiivisin keinoin.

Keinonen ym. (2004, 144) toteaa että ”monikierroksisten kyselyjen avulla pyritään selvittämään panelistien käsitykset aiheesta sekä lähentämään nämä käsitykset kohti konsensusta. Vastaajat eli delfoi panelistit esiintyvät anonymisti ja ovat kyselyn edessä oikeutettuja muuttamaan mielipidettään”. Kierrosten avulla pystyn siis karsimaan valituista malleista kuvat, joita panelistit eivät halua. He voivat myös muuttaa mielipidettään malleista kierrosten aikana. Jos esimerkiksi ensimmäisellä kierroksella jokin tietty malli ei miellytä heti, voi se näyttäytyä aivan uudessa valossa, kun ympäriltä on muita malleja karsiutunut pois.

Monivaiheisen delfoi-menetelmän ensimmäisessä vaiheessa määritellään tutkimusongelma, jonka tulevaisuutta tutkitaan. Seuraavassa vaiheessa tehdään kyselylomake ja valitaan panelistit. Sen jälkeen suoritetaan ensimmäinen kyselykierros, käsitellään siitä saatu data ja tehdään yhteenveto. Kierroksen jälkeen esitellään saadut tulokset panelisteille (feedback). Seuraavaksi tehdään toinen kyselykierros, jossa panelistien tukena ovat ensimmäisen kyselykierroksen kommentit ja palaute. Lopuksi saadaan tulokset, analysoidaan vastaukset ja tehdään johtopäätökset. (Keinonen ym. 2004, 144.) Mielestäni kierroksia on helppo soveltaa omiin tarpeisiini, koska minulla on kuvia, joita panelistit voivat tutkia konkreettisesti. Heillä on edellisellä kierroksella valitut mallit tukena. Aion kerätä hieman kirjallista palautetta ja perusteluja, miksi mikäkin malli heitä miellyttää. Esitän myös heidän kommenttejaan ja palautettaan kierrosten välissä, jos se tuntuu tarpeelliselta siinä tilanteessa.

Keinosen ym. (2004,144) mukaan ”täydellistä yhteisymmärrystä ei usein saavuteta, eikä siihen pidä pyrkiäkään.” Tavoitteena voi siis olla yksimielisyyden saavuttaminen kohti todennäköisintä arvoa tai vaihtoehtoa, ääripäät pystytään myös etsimään (Keinonen ym. 2004, 144). Paneelin avulla näen vähiten kiinnostavat mallit, mutta myös kaikista kiinnostavimmat. Luulen, että menetelmän soveltaminen käytäntöön on mielenkiintoista, koska ei voi etukäteen tietää, kuinka kierrokset etenevät.

Lopullisia tuloksia ei delfoi-menetelmällä saavuteta, vaan siitä syntyy aineksia, joita käytetään prosessin seuraavassa vaiheessa (Anttila 2005,404,405). Prosessistani syntyviä aineksia eli valittua mallia käytän pohjana lehteen tulevan mallin suunnittelussa.

5.4 Kuva-aineiston valinta

Tarkoituksena oli siis etsiä kuvia Catwalk -mekoista. Etsin malleja 2. kyselyn toiveiden perusteella (ks. luku 5.2.2.). Lopullisiin valintoihin vaikutti kuitenkin kevään 2013 mallistot ja muodissa olevat linjat sekä mallit, ja se, löytyykö mallistoista kriteereihin sopivia mekkoja. En jaotellut malleja suoranaisesti eri kategorioihin, joiden perusteella niitä etsin, koska yksi ja sama malli saattoi sisältää samoja asioita, joita muissakin mekoissa oli.

Lähdin etsimään style.com-sivustolta erilaisia mekkomalleja lukijoiden toiveiden perusteella. Toivottuja malleja ei ollut kovin monenlaisia, joten lukijoiden toivomukset olivat mielessäni ja yritin etsiä niitä lähellä olevia malleja. Kuvien etsintä kohdistui kevään 2013 valmisvaatemallistoihin (spring 2013 ready to wear). Eri suunnittelijoita löytyi sivustolta hyvin paljon, joten aloitin etsintäni tunnetuimpien suunnittelijoiden mallistoista, koska se tapa tuntui selkeältä. Sivustolta löytyikin pikalinkki (quick links) tunnetuimpien suunnittelijoiden mallistoihin ja käytin sitä apuna valinnoissani.

Catwalk kuvilla tarkoitetaan tässä tapauksessa muotinäytöskuvia. Valmistajat ja suunnittelijat käyttävät muotinäytöksiä ensisijaisena mainostusvälineenä, joissa he esittävät vähittäiskauppojen ostajille ja muotilehdille viimeisimpiä tuotantojaan. Vastakohtaisesti kauppiat käyttävät näitä muotinäytöksiä houkutelakseen kuluttajia ostamaan viimeisimpiä trendejä esittämällä näytöslavalla uusia värejä, kankaita ja siluetteja. Muodollinen muotinäytös on tavanomainen esitys muodista. Mallit kävelevät peräkkäin pitkää, suoraa catwalkia päästä päähän. Nämä muotinäytökset on suunnattu jälleenmyyjille ja kuluttajille. (Everett, ym. 2004, 25,26.)

Suunnittelijat, joiden mallistoista valitsin mallit, olivat Alexander McQueen, Balenciaga, Calvin Klein Collection, Chanel, Christian Dior, Dolce&Gabbana, Giorgio Armani, Gucci, Lanvin, Marc Jacobs, Prada, Proenza Schouler, Ralph Lauren, Yves

Saint Laurent, Versace ja Vivienne Westwood. Kuvia löytyi paljon, ja karsin lopullisen määrän kolmeenkymmeneen (Liite 5(8)), jotta helpottaisin raatilaisten tehtävää.

5.5 Paneeli ja sen tulokset

Linturi (2007) kertoo paneelikokojen voivan vaihdella pienryhmistä jopa tuhansiin vastaajiin. Paneeli, jonka järjestin, oli kooltaan melko pieni. Tavoitteena oli saada kokoon kymmenen hengen raati, koska pohtiessani päätoimittajan kanssa asiaa hän antoi esimerkkinä noin kymmenen henkeä. Tämä kuulosti mielestäni sopivalta paneelin koolta, jotta saisin tarpeeksi monipuolisia mielipiteitä ja laajemman otoksen.

Kutsuja lähetin sähköpostin välityksellä Savonniemen kampuksen terveystalon sekä matkailun- ja liiketalouden koulutusohjelman opiskelijoille sekä lisäsin kutsun myös Costumen keskustelufoorumiin. Ilmoittautumisia tuli yhteensä kolme kappaletta koulumme opiskelijoilta. Yhtään henkilöä ei ilmoittautunut internetin keskustelupaneelin kautta mukaan. Tein vielä pikakyselyn Facebookin kautta ilmoittautumisajan jälkeen satunnaisesti valituille muotoilualan opiskelijoille, ja opettaja kyseli raatipäivänä koululla paikalla olevilta muotoilijoilta mahdollisuutta osallistua raatiin. Paneelin osallistumisen houkuttimena oli jokaiselle osallistujalle jaettava Costume-lehti. Yksi aiemmin sähköpostilla ilmoittautunut henkilö perui osallistumisensa, joten lopulliseen raatiin osallistui yhdeksän henkilöä.

Luulen, että raatiin ilmoittautumisen niukkuuteen sähköisesti vaikutti ilmoittautumisajankohta, joka ajoittui syysloman ajalle. Vaikka kutsu oli myös lisätty Costumen keskustelupalstalle, ei sieltäkään ilmoittautumisia tullut. Luulen, että tähän vaikutti raadin paikkakunta, joka oli Savonlinnassa. Tiukan aikataulun takia en voinut muuttaa raadin ajankohtaa.

Paneeli kokoontui 30.10.2012 klo 15 (Kuva 2). Kerroin osallistujille alustavaa taustatietoa opinnäytetyöstäni sekä lehden palstasta, johon malli tulee. Kerroin osallistujille myös, miksi heidän osallistumisensa on tärkeää opinnäytetyöni kannalta ja mahdollisuuksistaan vaihtaa mielipidettään kyselyn edetessä. Minulla oli mukana Costumen aikaisemmat numerot, jotta pystyin näyttämään tietämättömille Ompele itse -palstan sisällön. Sovelsin delfoi-menetelmää omiin tarpeisiini siten, että kävimme kaksi kier-

rosta menetelmän mukaisesti, mutta kolmannella kierroksella paneeli paneutui keskustelemaan monipuolisesti valituista malleista ja lopuksi suoritettiin äänestys.

KUVA 2. Paneeli

Henkilöt asettuivat suuren pöydän ympärille pyöreään muotoon, niin että kuvat ovat kaikkien nähtävillä. Kuvat aseteltiin pöydälle kuvapuoli ylöspäin niin, että kaikki kolmekymmentä kuvaa näkyivät. Jaoin kaikille osallistujille paperin ja kyniä ja pyysin heitä kirjoittamaan paperille mallit, jotka miellyttivät heitä henkilökohtaisesti sekä kirjoittamaan halutessaan pienimuotoiset perustelut perään. Ensimmäisellä kierroksella panelistit saivat valita niin monta mieleistään mallia kuin halusivat. Kuvat kiersivät pöydällä, ja jokainen sai tutkia malleja mielensä mukaan. Keskustelusta nousi esiin valintojen ohella muun muassa asioita vaatteiden linjoista, leikkaussauomoista, pääntiestä ja helman pituudesta. Keräsin palautepaperit pois ja poistimme mallit, jotka eivät olleet saaneet yhtään ääntä. Ensimmäisellä kierroksella karsiutuneita malleja oli yhdeksän (kuva 3).

En kerännyt palautetta siitä, miksi juuri nämä mallit putosivat pois. Viidessä mallissa oli kuitenkin v-pääntie, joten ehkä ne eivät miellyttäneet osallistuneita. Yhdessä palautteessa mainittiinkin syvän v-pääntien sopimattomuus erilaisille vartalotyypeille.

KUVA 3. Ensimmäisellä kierroksella karsiutuneet mallit.

Suoritimme uuden kierroksen. Päätin soveltaa menetelmää jättämällä edellisen kierroksen tulosten perustelujen esittämisen pois. Jos perusteluista olisi halunnut saada jotain järkevää esille, olisi minun täytynyt analysoida palautteita tarkemmin ja se olisi

vaatinut enemmän aikaa, enkä halunnut panelistien joutuvaan odottamaan turhanpäiväisesti. Jätin siis turhan selittämisen pois ja aloitimme toisen kierroksen.

Pöydälle levitimme kaikki ensimmäisellä kierroksella ääniä saaneet mallit. Tällä kierroksella paneelin jäsenet joutuivat karsimaan miellyttävimmiksi valittuja mallejaan ja saivat valita korkeintaan kolme heitä miellyttävää mekkoa. Malleja oli vielä melko paljon, joten päätin, että kolme mekkoa henkeä kohti oli tarpeeksi karsittu määrä, jotta saadaan eroa edelliseen kierrokseen. Kolmen mekon valinta monen valittavan joukosta tuotti joillekin päänvaivaa, koska monet mallit olivat mieluisia. En halunnut kuitenkaan hoputtaa ketään, jotta ilmapiiri säilyisi hyvänä. Pienen pohdiskelun jälkeen jokainen löysi kolme mielestään parasta. Toisella kierroksella karsiutui yhteensä yksitoista mallia (kuva 4).

KUVA 4. Kierroksella 2 karsiutuneet mallit.

Kolmatta kierrosta varten poistettiin taas kaikki mallit, jotka eivät olleet saaneet yhtään ääntä. Jotta välttyttäisiin turhalta toistamiselta, päätimme käydä tämän kierroksen läpi niin, että malleista keskustellaan ja yhteisten päätösten pohjalta poistetaan kuvia pöydältä. Esiin nousi mallien hyviä ja huonoja puolia, kuten mallin sopivuus isoille, pienille ja eri-ikäisille ihmisille, pääntien syvyys, helman pituus sekä lehden ilmestymisajankohta eli mallin sopivuus vuodenaikaan.

Kolmannelle kierrokselle oli valikoitunut erilaisia mekkoja. Yläosia löytyi monenlaisia; oli yksiolkaimista, holkkihihaista, kapeaolkaimista, pyöreitä, kiinteitä päänteitä ja avarampia päänteitä, v-päänteitä ja pystykauluksia. Helman leveyksiä oli myös erilaisia; leveää, kapeaa, kellotettua ja suoraa. Näistä malleista löytyi kietaisumallia, liivimekkoa, tunikamekkoa, arki- ja juhlaikäyttöön soveltuvaa mallia, sekä asusteiden avulla muunneltavia malleja. Ensimmäiseltä ja toiselta kierrokselta karsiutuneet mallit toivat esille paneelin mieltymykset monipuolisista malleista. Tässä vaiheessa oletin, että ainoastaan yhtä mallia, joka miellyttäisi kaikkia, ei välttämättä tule löytymään, koska mallit olivat niin erilaisia. Keskustelun edetessä pöydältä karsiutui monenlaisia malleja pois. Esimerkiksi kaikki kietaisumekot karsiutuivat (kuva 5).

KUVA 5. Kierroksella 3 karsiutuneet mallit.

Kolmannelle kierrokselle valikoituneesta kymmenestä kuvasta jäljelle jäi lopulta kolme mallia (kuva 6). Ne olivat hyvin erilaisia. Verrattuna lukijoiden toivomuksiin kuvista löytyi istuva, leveähelmainen mekko, liivimekon tyylinen mekko ja ilmava tunikamainen mekko. Näissä malleissa ei ole kohderyhmän mielipiteitä rajaavia yksityiskohtia, kuten taskuja tai muita variaatiomahdollisuuksia estäviä yksityiskohtia. Lukijat olivat toivoneet yksinkertaisia malleja, ja nämä kaikki kolme olivat sellaisia, joita jokainen voi muokata asusteiden avulla.

KUVA 6. Kolmannella kierroksella jäljelle jääneet mallit.

Pöydällä oli kolme mallia eri muotitaloilta; Dolce&Gabbanalta, Giorgio Armanilta ja Guccilta. Yhteisen keskustelun tuloksena päätettiin poistaa Giorgio Armanin mekko (kuva 6,keskellä), koska se oli näistä kolmesta vaihtoehdosta vähiten mielenkiintoinen. Lopuksi äänestettiin kahden jäljelle jääneen mallin välillä. Dolce&Gabbanan vyötäröltä kiinteä mekko (kuva 6, vasen) koettiin huonoksi malliksi isoille ihmisille. Sen sijaan Guccin mekon oletettiin sopivan paremmin monenlaisille vartaloloille (kuva 6, oikea). Voittajaksi valikoitui Guccin persoonallinen mekko äänin 7-2. Mekosta esiin nousseita asioita olivat esimerkiksi, että malli sopii erilaisille vartalotyypeille, peittävyys vuodenaikaan nähden, kerrospukeutumismahdollisuus sekä muunneltavuus. Mekon kanssa voi käyttää myös housuja tai legginsejä jos ei halua paljastaa sääriä. Perusteluita lukiessani huomasin, kuinka tästä mekosta pidettiin juuri hihojen takia.

Sain palautetta siitä, että 30 kuvaa on aika vaativa määrä. Näin monesta erilaisesta mallista on vaikea valita sitä parasta mallia. Pohdittiin myös pitkittäisleikkausten sopivuutta rintaville ihmisille sekä yleisesti erilaisten mallien sopivuutta. Kaikista kierroksista ensimmäinen vei eniten aikaa johtuen siitä, että esillä oli eniten kuvia ja osallistujat olivat innokkaita kirjoittamaan palautetta monista valitsemistaan malleista.

Paneelin keskustellessa keräsin ylös jotakin esiin nousevia kommentteja ensimmäisellä ja toisella kierroksella. Erilaiset kommentit jotka toistuivat, olivat mm. näyttävyyden, sopivuuden lehden palstaan, rentous, kauneus ja sopivuus monenlaisille vartalotyypeille, yms. Kommentit jäivät kuitenkin melko yleiselle tasolle, joten en koe tarpeelliseksi käydä läpi niitä sen tarkemmin.

Tuloksia tutkiessani oli jännittävä huomata, kuinka paneelissa käyty keskustelu vaikutti lopulliseen valintaan. Sen huomaa esimerkiksi, kun tutkii, kuinka monella äänellä mikäkin malli pääsi seuraavalle kierrokselle. Esimerkiksi lopulliseksi malliksi valikoitunut Guccin mekko pääsi kolmannelle kierrokselle vain yhdellä äänellä ja loppujen lopuksi se valittiin kuitenkin malliksi, joka tulee lehteen. Yhdellä äänellä samalle kierrokselle pääsi myös kolmen joukkoon päässyt Giorgio Armanin mekko.

5.6 Kysely 3, sen tulokset ja analysointi

Kolmannessa kyselyssä selvitin lukijoiden kädentaitoja. (Liite 3.) Tiedustelin lukijoiden ompelukoneen käyttötaidoista ja siitä, millaiset heidän käsityötaitonsa ovat. Halusin myös tietää mielipiteitä lehden Ompele itse -palstasta ja innostaako Costume-kaava ompelemaan. Koska aikaisemmissa kyselyissä vastauksia oli tullut melko suppeasti, kysyin päätoimittajalta, voidaanko vastaajia motivoida esimerkiksi palkinnolla. Ehdotin palkinnoksi mekkoa, jonka teen ja se oli päätoimittajankin mielestä hyvä idea. Mainitsin siis kyselyssä vielä tästä palkinnosta, jotta saisin motivoitua vastaajia osallistumaan

Käyttäjätutkimuksen tuloksena saadaan paljon aineistoa monessa muodossa. Se täytyy järjestellä sellaiseen muotoon, että sitä pystytään hyödyntämään. Järjestelyllä tarkoitetaan aineiston tulkintaa ja analyysiä. Käyttäjän tarpeista pyritään luomaan kattava, sekä perusteltavissa oleva ymmärrys. Tässä tulkintavaiheessa mietitään, kuinka nämä esille nousevat asiat vaikuttavat suunnitteluun. (de Mooij ym. 2005,159.) Anttilan (2005,184) mukaan laadullisesta tutkimuksesta saatavan aineiston tehtävänä on toimia idealähteenä ja katalysaattorina teoreettiseen pohdintaan. Tutkimusaineistoa täytyy osata hyödyntää. Analysoin kyselyistäni saamia vastauksia ja pyrin käymään läpi kaikki oleelliset ja esille nousevat asiat. Esimerkiksi toisessa kyselyssä hain tarkentavia asioita mallista, ja hyödynsin näitä tietoja catwalk-kuvien etsinnässä.

Tutkimusmenetelmä, jonka avulla tehdään päätelmiä tutkimusaineiston suhteesta sisältö- ja asiayhteyteen, kutsutaan sisällönanalyysiksi. Sen avulla kerätään tietoja ja tehdään havaintoja dokumenttien sisällöistä. Jos tutkimusmenetelmässä keskitytään luokittelevaan sisällönanalyysiin, voidaan aineistosta etsiä luokittelun kategorioita. Ne voivat olla esimerkiksi kirjoitetuissa dokumenteissa pääkirjoitukset, kokonainen kirja

tai otsikot. (Anttila 2005, 276, 292, 293.) Analysoin saamaani aineistoa luokittelevan sisällönanalyysin tavoin. Etsin laatimastani kyselystä (liite 3) keskeiset kategoriat, joiden pohjalta lähdin tutkimaan aihetta.

Kyselyn ajan seurasin vastausten muodostumista ja kommentoin niitä satunnaisesti. Huomasin jo heti ensimmäisenä päivänä, kuinka palkinto motivoi kysymysten vastaamiseen. Ensimmäisenä päivänä oli vastauksia tullut jo viisi. Tämä on suuri ero verrattuna aikaisempien kyselyjen ensimmäisiin päiviin, jolloin vastauksia tuli suurin piirtein yksi päivässä. Vastauksia sain siis yhteensä kaksitoista. Vastausaikaa oli seitsemän päivää eli 1.11–7.11.2012. Voin siis todeta palkinnon motivoineen lukijoita vastaamaan edes vähän. Laskureiden mukaan 21 henkilöä oli pitänyt kyselystäni, 591 henkilöä oli sen sivustolla nähnyt. Mekko ei kuitenkaan ollut tarpeeksi hyvä kannustus vastaamaan, mutta mielestäni oli tärkeä huomata, että se vaikutti vastaajamääriin kasvattavasti. Voi toki olla, että kaikki eivät olisi edes halunneet voittaa kyseistä mekkoa. Ehkä olisin voinut mainita kyselyssäni vielä sen, että kaikkien ei tietenkään tarvitse osallistua arvontaan, mikäli eivät sitä halua.

Luokittelin vastaukset kyselylomakkeen pohjalta (Liite 3) vaateen ompelutaidon, käsityötaidon ja Ompele itse -palstan mukaan. Lähdin luokittelemaan vastauksia siten, että tulkitsin jokaista kommenttia erikseen.

Ompelutaito

Suurin osa vastaajista oli ompelutaitoisia, mutta heidän motivaationsa ei välttämättä ole huipussaan ompelutyön aloittamiseen. Itse tehdyt vaatteet koetaan erittäin miellyttäväksi ja niistä ollaan ylpeitä. Mahtava tunne syntyy pitkään työn alla olevan ompeluprojektin valmistuessa, jolloin lopputulokseen ollaan enemmän kuin tyytyväisiä.

”Luulen että juurikin tuon ”voitonriemun” takia jopa minä jaksan edelleen innostua ompelusta, vaikka kaikki työt eivät välttämättä ole olleet sitä mitä olen suunnitellut.”

(Kiisi)

Itse valmistamia vaatteita käytettiin, vaikka ne eivät olisi enää edes muodissa. Vaateen arvoa lisää omaperäisyys ja sen eteen nähty vaiva, eikä kellään muulla varmasti ole samanlaista. Itse tehty vaate maksaa itsensä takaisin. Omista ompelutaidoista ollaan ylpeitä.

”Itsetehty on aina in.”(Hannele)

Ompelutaitojen unohtuessa voi uudelleen opettelemisen kynnyksellä olla suuri. Vaikeuksia saattoi tuottaa jopa kaavojen leikkaaminen kankaasta.

”Minulle se on aivan sama asia kuin valkoisen paperin kauhu kirjoittajalle enne ensimmäistä merkintää.” (Tanja)

Muutamilta tahoilta mainittiin laskoksien ja vetoketjujen olevan vaikeita. Mallin tulisi olla yksinkertainen, jota voi halutessaan muokata. Suhteellisen helpot ja selkeät ohjeet takaavat ompeluinnostuksen syntymisen. Yksinkertaiset ja selkeät mallit rohkaisevat kokeilemaan ompelua, mutta erilaiset laskokset ja muotoon ompelu koettiin vaikeaksi. Sitä en tiedä, tarkoitettiinko tässä yhteydessä muotoon ompelulla istuvan vaateen valmistusta, kaarevien saumojen ompelua vai jotain muuta. Vaikka vastaajaryhmästä viisi henkilöä osasi ommella, ei ulkopuolisilta epäröity pyytää apua vaikeuksien kohdalla.

”Vetoketjuja vihaan, vaikka yksityiskohtina ne ovat hienoja (tai koruina). Mutta onneksi äiti auttaa.” (Hannele)

Ompelukoneella ompelemista kuvailtiin sujuvaksi ja hauskaksi, käsin ompelun oli tuttua, mutta haastavampaa kuin koneella. Ompelu voi olla hyvin kausiluonteista puuhaa. Vaatteita ommellaan itselle, sukulaisille ja lapsille, mutta myös nukeille ja eläimille. Elämänmuutosten takia ompeluharrastus on voinut muuttua aktiivisesta ompelusta korjausompeluun. Oman ompelukoneen omistaminen oli suoranaisesti verrattavissa ompeluharrastuksen aktiivisuuteen.

Opiskelijabudjetti vaikutti myös tekemiseen, koska aina ei ole varaa ostaa kaupasta uusia vaatteita. Kankaiden ostaminen voi myös olla liian kallista, joten kierrätystä suositaan.

Henkilöt, jotka eivät osaa ommella haaveilevat ompelutaidosta. Ideoita löytyy, mutta taito ja kärsivällisyys puuttuvat. Käsillä tekemisen taitoa arvostetaan. Ompelukoneen käyttö on saattanut jäädä sitten yläasteen käsityöntuntien jälkeen. Ompelutaitoa haluttiin kehittää esimerkiksi ompelukurssien avulla.

”Haluaisin kovasti osata ommella ja ideoitakin olisi paljon, mutta kärsivällisyyteni ei ole sieltä parhaasta päästä.” (Petra)

Käsityötaito

Kaikilla vastaajilla oli jokin käsityöharrastus. Jos ompelu ei ollut se oma juttu, löytyi sopiva tapa muista käsityömenetelmistä.

”Kutomista sen sijaan harrastan ja siitä nautin kovasti.” (Inkeri)

Tuunaaminen oli suosittua ja vaatteiden korjaamiseen haluttiin kannustaa. Tuunauksen aloittaminen vaatii alhaisempaa kynnystä kuin kokonaan uuden tuotteen tekeminen, ehkä juuri sen takia se oli niin suosittua.

Käsitöiden harrastuneisuus on voinut kulkea mukana koko elämän tai inspiraatio on voinut syttyä vasta peruskoulun jälkeen. Ala- ja yläasteen käsityötunnit saatettiin kokea epämiellyttäväksi. Perusasiat opeteltiin, mutta niinkään mielenkiintoa käsitöihin ei välttämättä syntynyt.

”Ompelemisen perustaidot jäivät omalta osaltani melko heikoiksi.” (Pauliina.H)

Luovuus ja asioiden näkeminen uudessa valossa ilmeni monipuolisena osaamisena ja uusina ideoina. Neulomisen ja virkkaamisen osasivat useimmat. Mutta taitoa löytyi myös koruaskarteluun, maalaamiseen, skräppäämiseen, ryijyn tekemiseen, rautalanka koriste-esineiden vääntelyyn ja custom-pehmoelujen tekemiseen. Yksinkertaiset kaavatkin onnistuivat tarvittaessa. Erilaisia käsityömenetelmiä haluttiin myös yhdistää monipuolisesti käyttövaatteisiin.

”Minulla ei ole mitään tiettyä ’bravuuria’ niin kuin asia kysymyksessä esitettiin, vaan innostun helposti uusista ja hyvinkin erilaisista projekteista. Olenkin jo useamman kerran joutunut toteamaan, että jos minulla olisi tarvittavat välineet, tekisin varmasti itse myös omat kenkäni!” (Maria)

Vastaajien joukossa oli henkilöitä, jotka eivät varsinaisesti enää harrastaneet käsitöitä, mutta olivat kuitenkin joskus pitäneet siitä.

”Ompeleminen koneella, neulominen, virkkaaminen- kaikki kävi! Mutta- sitten tuli arki joka vei. Ensin hektinen työelämä ja nyt perhe-elo” (Tanja)

Käsityöharrastuksen haluttiin kuitenkin palaavan takaisin siihen riemuun ja erilaisten mallien ja materiaalien maailmaan, missä se oli joskus ollut.

Halua on siis oppia käsityötaito uudestaan, mutta myös opettaa tätä taitoa jälkikasvuille. Tämä on aivan mahtava asia, koska käsityökulttuuri on syvällä suomalaisissa juurissa, ja tätä arvokasta taitoa todellakin kannattaa vaalia.

”Samalla opettaisin jälkikasvulleni uskallusta ja rohkeutta lähteä toteuttamaan omia haaveitaan ja purkamaan luovuuttaan käsillä tekemiseen, arvostamaan omia tuotoksiaan ja nauttimaan oppimisen ilosta, oivaltamaan uusia ratkaisutapoja sekä myös arvostamaan suomalaista käsillä tekemisen kulttuuria ja perintöä.” (Tanja)

Ahkeralla käsityö harrastuksella haluttiin muuttaa käsitystä siitä, että ompeleminen mielletäisiin vain hissukoiden näpertelyksi. Jos itse mietin asiaa tältä kannalta, toki se voi ulkopuolisen silmin näyttää siltä. Itse koen kuitenkin että kädentaitojen avulla henkilö voi ilmaista itseään mieluummin juuri luovuuden keinoin kuin verbaalisesti.

Ompele itse-palsta

Halusin tietää, innostaako Ompele itse-palsta lukijoita kaivamaan ompelutarvikkeet esille. Esiin nousi pari kommenttia myös aikaisemmassa numerossa ilmestyneen Tuubi-neuleen ohjeeseen liittyen. Lukijat olivat tyytyväisiä, että lehdessä oli ohje neuleelle ja sen toimivuuttakin olivat jo kokeilleet. Tästä voi päätellä, että neuleita kokeillaan ainakin rohkeasti tai että Tuubi-malli on niin mieluisa, että se haluttiin tehdä itsellekin.

Costumen Ompele itse-palstasta pidettiin muun muassa sen takia, että se tuo itse tekemistä entistä näkyvämmäksi osaksi katumuotia ja pukeutumista yleensä.

”Pidän Costumen ompele-itse palstasta, koska se auttaa ihmisiä näkemään kuinka itsetehty on muodikasta tai että kaikkea ei aina tarvitse ostaa.” (Lilli)

Selkeät kaavat mahdollisine vaihekuvineen haasteellisimpien kohtien tukemisessa madaltaisi varmasti kynnystä tarttua tuumasta toimeen. Palstaa pidettiin yleisesti ottaen hyvänä ideana, joka kannustaa yrittämään käsitöiden parissa.

Toivottiin siis monenlaisia ideoita ja ohjeita. Jos palstan lukeminen ei heti innosta ompeluprojektin aloittamiseen, haetaan sieltä kuitenkin kipinää omiin töihin tai muokataan mallia, jotta siitä tulee mieleinen. Jos ompelutaidot eivät selkeistä ohjeista huolimatta riitä, apua saadaan muualta.

”Odotan innolla tulevaa mekkoa! Jos se on mieleinen ja en itse kykene sitä valmistamaan, käänny tuttavien puoleen.” (Suvi-Tuuli)

Lehdessä olevaa Tuunausnurkkaa oli myös keuhettu hyväksi. Yleisesti Costumesta mainittiin sen olevan helppolukuisempi ja läheisempi muotilehti kuin muut. Koska kyseessä on muotilehti, on selvää, että kaavojen käyttäjänä on myös lukijoita, jotka eivät välttämättä harrasta käsitöitä ollenkaan. Costume-lehti ei ollut kaikille vielä tuttu, mutta sen oletettiin olevan sellainen, joka on kiinnostava. Tästä uudesta tuttavuudesta haluttiin ottaa enemmän selkoa.

”Costume on minulle uusi lehti, enkä ole vielä tilaajaksikaan ehtinyt. Kuitenkin kuulostaa silsää, että kyseessä voisi olla minua kiinnostava lehti.” (Kiisi)

Yhteenvedonä voin todeta, että ompelutaitoisia oli niin aktiiviharrastajia kuin kausiluontoisesti ompelevia, ompelutaidottomia, mutta myös motivaationsa hukanneita. Itse tehtyjä vaatteita arvostetaan ja niitä kannetaan ylpeydellä, muodista välittämättä. Jos ompelutaito on joskus unohtunut, saattaa sen opetteleminen tuntua haastavalta. Välttämättä omat taidot eivät riittäneet vaatteiden valmistukseen, mutta muiden taitoja arvostettiin kuitenkin suuresti. Esiin nousivat myös lukijoiden monipuoliset kädentaidot. Etenkin tuunaus oli suosittua. Käsiyötaitoa haluttiin myös kehittää, sekä opettaa jälkikasvulle. Ompele itse -palsta pidettiin hyvänä ideana mutta välttämättä se ei innostanut ompelemaan. Lähinnä palstasta haettiin ideoita omiin töihin. Tuunausnurkka -palsta sai kehuja, ehkä juuri siksi että tuunaus on niin suosittua.

6 IDEOISTA TUOTTEEKSI

Paneelin valinnan pohjalta lähdin suunnittelemaan valitusta catwalk-kuvasta muokattua versiota, koska mekkomalli ei saa olla täysin samanlainen, jotta se ei ole kopio alkuperäisestä. Seitamaa-Hakkaraisen (2005, 189) mukaan suunnittelijan idean tulee olla mahdollisimman konkreettisestiä muodossa, jotta muidenkin kuin tekijän on mahdollista ymmärtää se. Tavoitteenani on suunnitella yksinkertainen malli, selkein ompelurakentein, jotta kuka vain osaisi sen valmistaa ohjeiden avulla, kuten Kaukinen (2006,113) toteaa; ”Taidon opettaminen on enimmäkseen havainnollistamista, selittämistä ja näyttämistä, mallin antamista.”

6.1 Ideoiden rakentuminen

Tein mallianalyysin kauniisti laskeutuvasta Guccin mekosta (kuva 7). Tein sen vain etukappaleen osalta, koska mekosta ei ollut takakuvaa nähtävillä.

KUVA 7. Guccin mekko

Mekossa on pieni pystykaulus, pituus olalta mitattuna noin 80–90 cm ja pitkittäisleikkaukset olalta helmaan. En tosin voi olla varma tästä, koska kuvaa ei ole saatavilla suurempana, mutta olettaisin näin. Voi myös olla, että mekossa on vuori, johon kangaskerrokset on ommeltu. Mutta jos oletetaan, että vaatteessa on pitkittäisleikkaukset, olisi olalta lähtevään saumaan ommeltu kaarevia kappaleita kangasta kolmeen kerrokseen niin, että ne muodostavat alaspäin kapenevan liehukkeen, joka ulottuu helmaan asti. Kiinteä pääntie ja lyhyt helma luovat mekkoon tasapainoisen kokonaisuuden. Suunnittelin takakappaleen malliin itse (ks. luku 6.2).

Esiin nousevia kysymyksiä olivat rakenteet, materiaali ja vaateen koko. Seitamaa-Hakkarainen (2005, 188) toteaa rakenteiden, muodon, materiaalin ja rajoitteiden vaihtamisen ja yhteen sovittamisen olevan tärkeä osa suunnittelutoimintaa. Mielestäni tärkeää rakenteiden valmistuksessa on ottaa huomioon lukijoiden ompelutaidot. Rakenteiden täytyy olla mahdollisimman yksinkertaisia, niin helppoja, että kuka vain osaisi niitä tehdä ja että niiden valmistukseen ei tarvita mitään erikoisvälineitä tai – koneita. Jo pelkällä ompelukoneella olisi mahdollista valmistaa koko mekko.

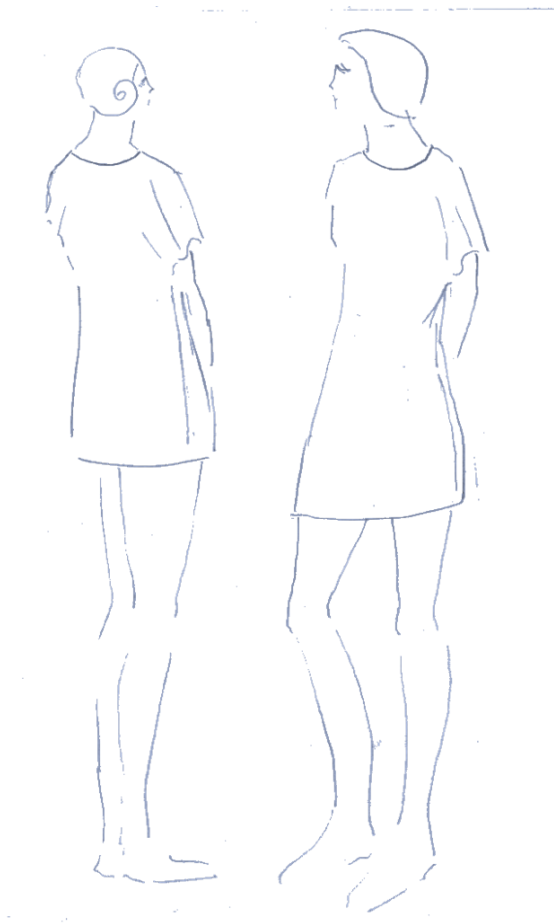
Ylösen (2005, 49) mukaan vaateen mallin suunnittelun jälkeen mietitään sopivat saumarakenteet, joihin vaikuttavat materiaali, käyttötarkoitus ja muoti. Ennen mallin luonnostelua aloin kuitenkin omassa työssäni pohtia jo mahdollisia saumarakenteita, koska rakenteiden helppous oli tärkeässä osassa työtä. Ylösen (2005, 49) toteaa, että saumoilla liitetään vaateen eri osat toisiinsa. Erilaisilla saumoilla saadaan aikaan haluttu muoto ja ulkonäkö. Leikkaussaumoilla pystytään yleensä myös vähentämään kankaan menekkiä. Ajattelin tehdä keskelle taakse sauman, jos se vain on malliin sopiva. Sen avulla pystyn vähentämään kankaan menekkiä. Ylösen (2005, 49) mukaan saumat voidaan jakaa kolmeen ryhmään: 1-ompeleiset saumat, 2-ompeleiset saumat ja useampiompeleiset saumat. Tässä mallissa ajattelin käyttää joko auki silitettyjä yhdysaumojia huolittelulla tai yhteen huoliteltuja yhdysaumojia, koska ne ovat yksiompeleisiä. 2-ompeleiset saumat, kuten pussisaumat ja katesaummat voivat olla aloittelijoille liian vaikeita, mutta niitä ei tarvitse huolitella. Hihansuun rakenne riippuu mallista ja kappaleen reunan kaarevuudesta. Helma kääntyy luultavimmin kaksitaitteisella pääarmeillä tai huolittelulla käännteellä.

6.2 Luonnostelu

Luonnosta kuvaillaan muotoilijan kommunikointivälineeksi. Luonnosten, piirrosten mallien esittämistapa on keskeinen kysymys muotoilun teoriassa, jotta pystytään vaihtamaan viestejä toisten kanssa ja nähdään miltä kohde näyttää valmiina. (Anttila 1992, 132,136.) Piirsin vain muutamia variaatioita Guccin mekosta. Luonnostelussa keskityin lähinnä asioiden ja ideoiden selkiyttämiseen itselleni, koska valitsin jatkokehittelyyn menevät mallit itse. Anttila (1992,135) toteaaakin piirrosten voivan olla vaatimatonta, jos niitä tarvitaan vain omaan käyttöön, mutta jos tarkoituksena on jakaa ideoita ihmisten välillä, täytyy kuvaustekniikkaa pohtia tarkemmin.

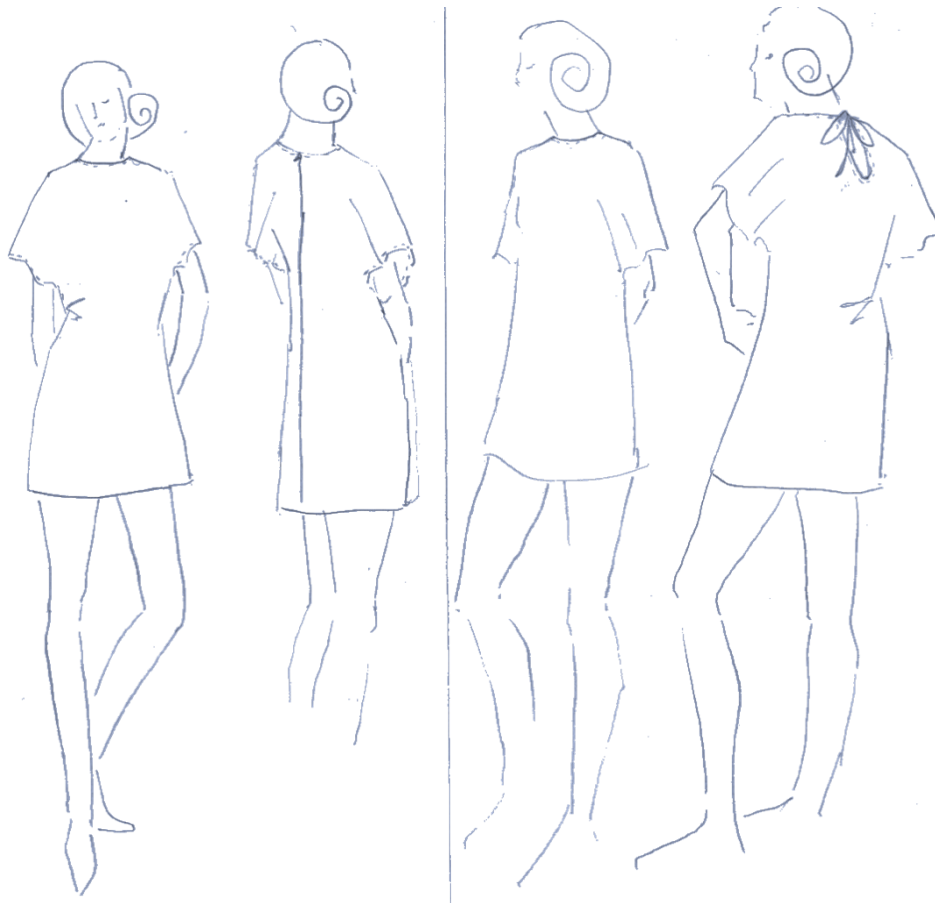
Luonnostelin muutamia variaatiota paneelin valitsemasta Guccin mekosta (kuvat 8-10). Lukijoiden toivomusten mukaisesti piirsin myös malleja, jotka eivät sisältäneet pystykaulusta, koska kyselyistä selvisi, että se saatettiin kokea ahdistavaksi.

Ensimmäiseen luonnokseen (kuva 8) tein avaramman pääntien, jolloin sen pystyy pukemaan päälle ilman kiinnittimiä. Mallissa ei myöskään ole keskellä takana saumaa, mikä vaikuttaa kankaan menekkiin. Koska yksityiskohtia oli karsittu näin paljon, vaate saattaisi näyttää liian yksitoikkoiselta, jopa yöpaidalta valkean värin takia.

KUVA 8. Malli 1

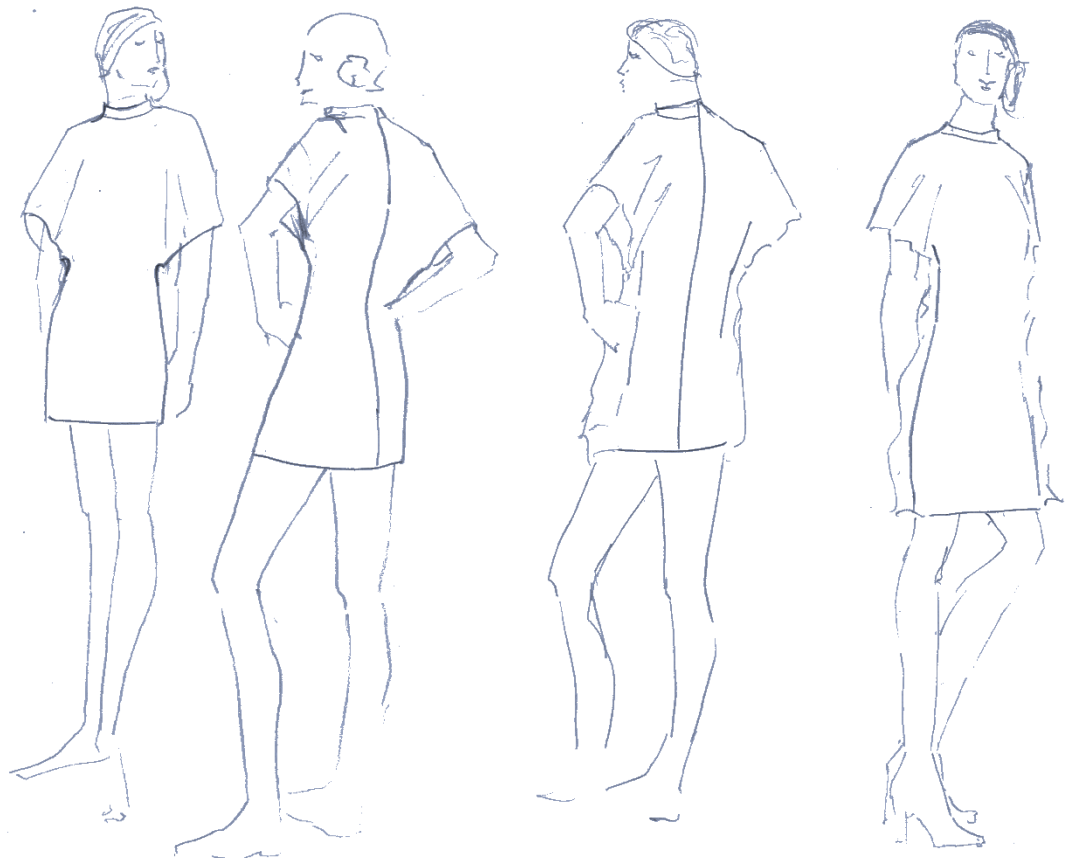
Mietin erilaisia vaateen pukeutumis- ja kiinnitystapoja, koska pystyin suunnittelemaan takakappaleen niin kuin parhaaksi näin. Erilaisia kiinnitysmahdollisuuksia, joita mietin, olivat muun muassa piilovetoketju keskitakasaumaan, halkio solmittavalla nauhalla tai halkio nappikiinnityksellä niskassa. Mallissa 2 (kuva 9) on takana sauma, jossa on piilovetoketju ja mallissa 3 solmittava nauhakiinnitys. Kumpaakaan näistä malleista ei ole suunniteltu kaulusta.

KUVA 9. Malli 2 ja Malli 3

Eniten mietittäväksi tuli kuitenkin hihojen ja sivusaumojen rakenne. Kuten malliana-lyysissä totesin, Guccin mekossa kaunis, ilmava muoto hihoihin on luultavasti saatu ompelemalla kaarevat kangassuikaleet olalta lähtevään pitkittäisleikkaukseen. Oletan että lukijoiden on vaikea lähteä kiinnittämään kaareva kappaletta suoraan saumaan, joten jätin sen idean jo heti alkuunsa pois. Päätin malleissani keskittyä myös vain yhteen kangaskerrokseen hihoissa, koska sen ompeluratkaisut tuntuvat selkeämmältä kuin kerrostetuissa hihoissa.

Luonnostelin erästä mallia, johon sivusauma ommellaan kappaleiden päältä niin, että sivuille jää kankaasta liehukkeet ja ommel mukailisi vartalon sivuviivaa, ja samalla myös kädentie olisi helppo valmistaa. Mekon pituutta en lähtenyt muuttamaan, koska se kuului alkuperäisen mekon ideaan. Olellisena osana Guccin mekossa on pieni pystykaus, joten karsin suosiolla kauluksettomat mallit pois. Jäljelle jäivät mallit 4 ja 5 (kuva 10). Valitsin nämä kaksi mallia ja valmistin niistä kaavat ja protot.

KUVA 10. Malli 4 ja malli 5

6.3 Kaavoitus

Kun aloin kaavoittamaan, lehdestä oli ilmestynyt vain kaksi numeroa. Ompele itse -palstassa oli esitelty ”lököpaita” ja tuubineule, joten pystyin katsomaan mallia vain ”lököpaidasta”, koska se oli ommeltava vaate. Sain aika paljon pohtia näitä kaavoituksellisia asioita itsenäisesti. Jos olisin tarvinnut jotain hälyttävää apua kaavan suhteen, olisin voinut kysyä neuvoa myös lehteen kyseistä palstaa tekevältä henkilöltä. En kuitenkaan kokenut sitä tarpeelliseksi projektini aikana.

Costume-kaavoista valmistetaan vain yksi koko. Mittailin aikaisemmin ilmestynyttä ”lököpaitaa”. Arvioin vaatteen väljyyden ja pohdin sen perusteella kaavan olevan tehty kokoon 38–40. Pohdimme ohjaajan kanssa keskimääräistä kokoa mittataulukosta. Valmistinkaavat kokoon B440 ja aloin kuositella malleja 4 ja 5 (kuva 10).

Peruskaavaan lisättiin 10 cm väljyyttä rinnan ympärukseen, 8 cm vyötärölle ja 6 cm lantiolle. Mekon pituus keskeltä takaa oli 80 cm. Keskietu- ja keskitakalinjat ovat suorina. Rintamuotolaskos ja olkamuotolaskos siirrettiin kädentielle, koska mallissa on

holkkihiha ja siihen täytyy saada riittävästi väljyyttä, jotta siitä saadaan liehuva. Kaavoituksessa halusin huomioida sen, että rintaliivit eivät näy kainaloista, eli kädentiet eivät saa olla liian suuret. Mekko täytyi myös pystyä pukemaan päälle alakautta pujottamalla, joten myös sen takia mallissa oli melko paljon väljyyttä. Tein kaavat Grafis-kuositteluohjelmalla.

6.4 Mallin valinta

Valmistin protot malleista 4 ja 5 (kuva 11 ja 12) ja sovitin sekä kuvasin ne ihmisen päällä. Kävimme ohjaajien kanssa läpi mallit ja pohdimme tarvittavista muutoksista. Lopuksi sain kuitenkin itse päättää, kumman mallin valitsisin jatkokehittelyyn. Protokankaan kuosi vaikuttaa hieman yksityiskohtien näkemistä.

Mallissa 5 (kuva 11) olennaista olivat sivuille tulevat liehukkeet. Lisäsin liehuketta varten leveyttä 5 cm sivusaumaan. Etu- ja takakappaleet ommellaan yhteen oikealta puolelta sivulinjaa pitkin. Kädentiet ja sivuliehuke oli ajateltu huoliteltavan pienellä päärmeellä.

KUVA 11. Malli 5.

Mallissa 5 (Kuva 11.) olkasaumat oli ommeltu yhdysaumalla. Malli on ihan mielenkiintoinen ja luultavasti todella helppo tehdä kenen vain, mutta se ei kuitenkaan näyttänyt päällä kovin hyvältä. Kaavaan unohtui tehdä saumansiirto olalla, joten olkasauma vetää taaksepäin. Hihoja täytyy pidentää noin 10 cm. Sivusaumoista lähtevät kappaleet näyttivät kuitenkin hieman tönköiltä, verrattuna laskeutuviin hihoihin. Protokangas olisi pitänyt olla jotain laskeutuvampaa. Kenties kappaleet olisi voinut leikata täysvinoon langansuuntaan. Pääntie, kaulus ja mekon pituus olivat sopivia.

Mallissa 4 (Kuva 12.) ei sivuilla ollut erillisiä liehukkeita, vaan sivusauma kaarrettiin hihansuuhun. Kädentietä alennettiin hieman enemmän kuin mallissa 5.

KUVA 12. Malli 4.

Sivusaumat on ommeltu yhdysnaumoilla. Kädentiet ahdistivat, joten niihin täytyi saada liikkumatilaa ja hihoja pidentää ainakin noin 10 cm, jotta malli vastaisi enemmän lähtökohtaista ideaa. Olkasauma veti taaksepäin, kuten kuvastakin näkee. Se johtui siitä, etten ollut muistanut tehdä saumansiirtoa, vaikka kyseessä on erikoishiha. Mecon pituus ja pääntie olivat sopivat. Pystykauluksen korkeus oli myös hyvä. Sivusaumaan ei sopinut kaarevuus, joten se täytyi suoristaa. Päädyin valitsemaan mallin 4, koska omasta mielestäni se oli ominaisuuksiltaan parempi ja näytti luonnollisemmalta päällä. Muokkasin kaavaa ja valmistin vielä yhden proton, johon tein näitä tarvittavia muutoksia. Pidensin hihansuita, mutta hihansuu vaati vielä muutoksia, koska nyt se näytti kaartuvan kainaloon. Muokkasin hihansuun alareunaa ja lisäsin rinnan ympäröityä väljyyttä.

6.5 Valmis tuote, kaava ja työohje

Costume tekee lehtiyhteistyötä Eurokangas Oy-kangaskaupan kanssa, joten sain hakea materiaalit Savonlinnan Eurokankaasta sopimuksen mukaisesti. Eurokankaan markkinoitpäällikkö toivoi vielä, että pyrkisimme valitsemaan sellaisia materiaaleja, joita olisi saatavilla vielä lehden ilmestyttyäkin.

Kangaskaupassa minulla oli mukana kuva Guccin mekosta (kuva 7), koska oletin, että näyttämällä kuvan pystyn ilmaisemaan mekon ideaa paremmin. Mekon valkoinen väri rajoitti kangasostoksia hieman. Materiaalin tuli olla laskeutuvaa, peittävää ja sitä piti olla saatavilla vielä helmikuussakin. Myymäläpäällikkö esitteli joitakin valkoisia kankaita ja päädyimme yhteistuumin valitsemaan Lissabon-kankaan, joka sisälsi 94% polyesteriä ja 6% elastaania. Kävi kuitenkin ilmi että kyseistä kangasta ei ole saatavilla enää helmikuussa, mutta myymäläpäällikkö löysi tiedostoista ominaisuuksiltaan melkein vastaavanlaisen kankaan kuin Lissabon, ja sitä olisi saatavilla myös lehden ilmestyttyä. Valmistamani mekon materiaaliksi valikoitui polyesterisekoitteinen Lissabon-kangas, mutta lehteen laitettiin tiedot Barran-kankaasta, joka sisältää 63 % polyesteriä, 32 % viskoosia ja 5 % elastaania. Molemmat materiaalit sisältävät kuitenkin melko paljon elastaania, joka ehkäisee vaateen rypistymistä ja auttaa sitä säilyttämään muotonsa. Muut materiaalit, joita mekkoon tarvitsin, olivat tukikangas, pätkä kapeaa satiininauhaa, polyesteriompelulanka ja pieni nappi.

Piirsin saumoista rakennekuvat selkeyttämään omaa työskentelyäni. Pystykauslue tuetaan tukikankaalla, jotta se pysyy muodossaan. Niskaan päätin tehdä huolitellun halki-on päällitikkauksilla, koska se oli helppo tehdä keskitakasauman yhteyteen. Keskitakasauma ja sivusaumat ovat suoria saumoja, joissa saumanvarat huolitellaan erikseen. Kangas ym. (1975, 1.6) mainitsevat näiden saumojen ominaisuuksiksi ohuuden ja kauniisti avautuvuuden. Ohuet saumat sopivat malliin, koska kangas on laskeutuvaa ja hieman läpikuultavaa, joten saumat eivät saa olla liian näkyviä. Helmaan tein huolitellun yksitaitteisen päärmeen.

Suunniteltaessa opetusta vaaditaan paljon etukäteistyötä: työskentelyä mielikuvien kanssa, kokeiluja, yksityiskohtien näkemistä osana kokonaisuutta, omien tavoitteiden määrittelyä ja reflektointia. Taidon ymmärtämisessä on pohdittava, mitkä mielikuvat ja nimitykset tarjoavat eniten selitysvoimaa. (Kaukinen 2006, 113.) Omassa työpro-

sessissani huomioon otettavia seikkoja olivat käytettävät ammattitermit. Itse alan ammattilaisena käytän ammattitermejä päivittäin, mutta minkälaisia termejä harrastelijat käyttävät? Tähän kysymykseen sain vastauksen Sierilän (2012) kanssa käymäni keskustelusta. Hän kertoi lehden sivustolla olevan lista termeistä ja niiden selityksistä, joita kaavoissa mahdollisesti käytetään. Seuraavassa muutamia esimerkkejä termeistä, joita muun muassa käytin omassa työohjeessani.

Saumanvara on kuvailtu seuraavanlaisesti:” Tuotteen nurjalle puolelle jäävä 0,5-3 cm:n levyinen ompeluvara, joka lisätään itse kaavojen reunoihin, jos ei toisin mainita. Saumanvara tarvitaan kangaskappaleiden yhdistämistä varten”.

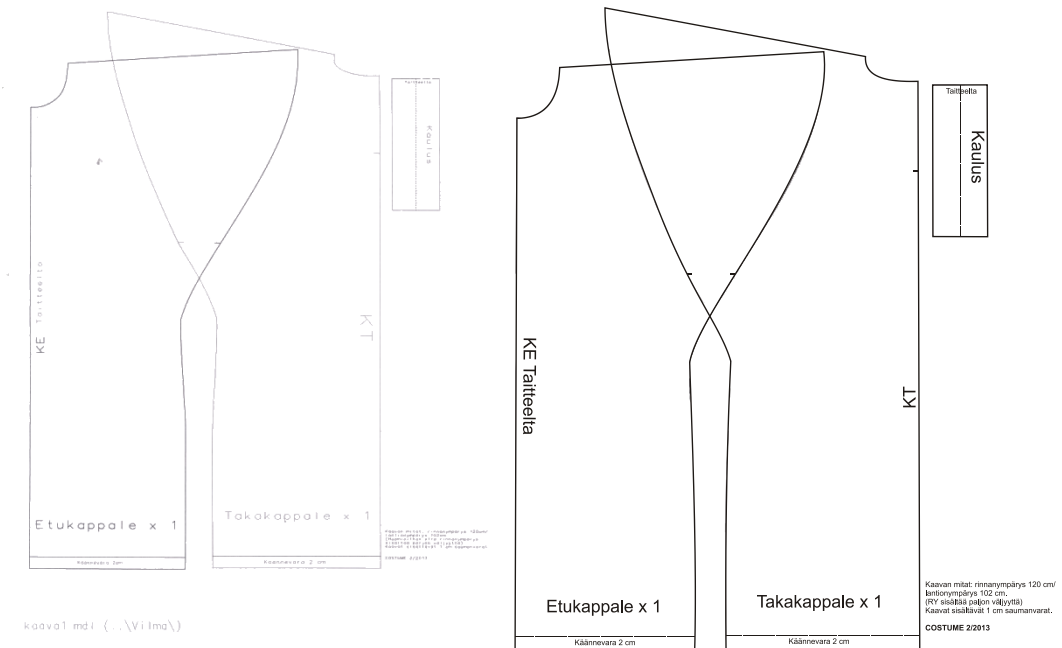
Langansuunta: ”Kappaleet leikataan langansuunnan mukaisesti, jotta valmis tuote laskeutuu kauniisti eikä lähde kiertymään pesussa. Langansuunta merkitään kaavassa joko nuoliviivamerkillä tai lyhenteellä LS. Kappaleiden langansuunta määritellään hulpioreunasta mittaamalla.”

Reunan huolittelu: ”Reunan käsittely siten, ettei se pääse purkaantumaan. Yleisimmin tuotteen reunasta löytyy saumurihuolittelu, päärme tai taite”.

Hakki: ”Saksien kärjillä kangaskappaleisiin leikattu muutaman millimetrin mittainen lovi, joka tehdään kaavojen kohdistusmerkkien mukaan. Hakkeja käytetään esimerkiksi pitkien sivujen ja hihanpyöriön kohdistamisessa. Hakkien tarkoitus on helpottaa tuotteen ompelamista sekä estää kankaan reunojen eri tahtiin syöttyminen”.

Sierilä mainitsi myös, että jos kaavojen puhtaaksi piirtäminen ja jaottelu arkeiksi tuntuu liian haastavalta, voitaisiin kaavani viedä digitoitavaksi. Uskoin selviäväni tästä kuitenkin omin keinoin ja saavani aikaiseksi melko samanlaiset kaavat kuin lehdessä on ollut. Valmistin kaavoista tulostettavat A4-arkit. Tutkin lehden aikaisempaa kaavaa, ja huomasin kaavojen sisältävän saumanvarat ja päärmevarat.

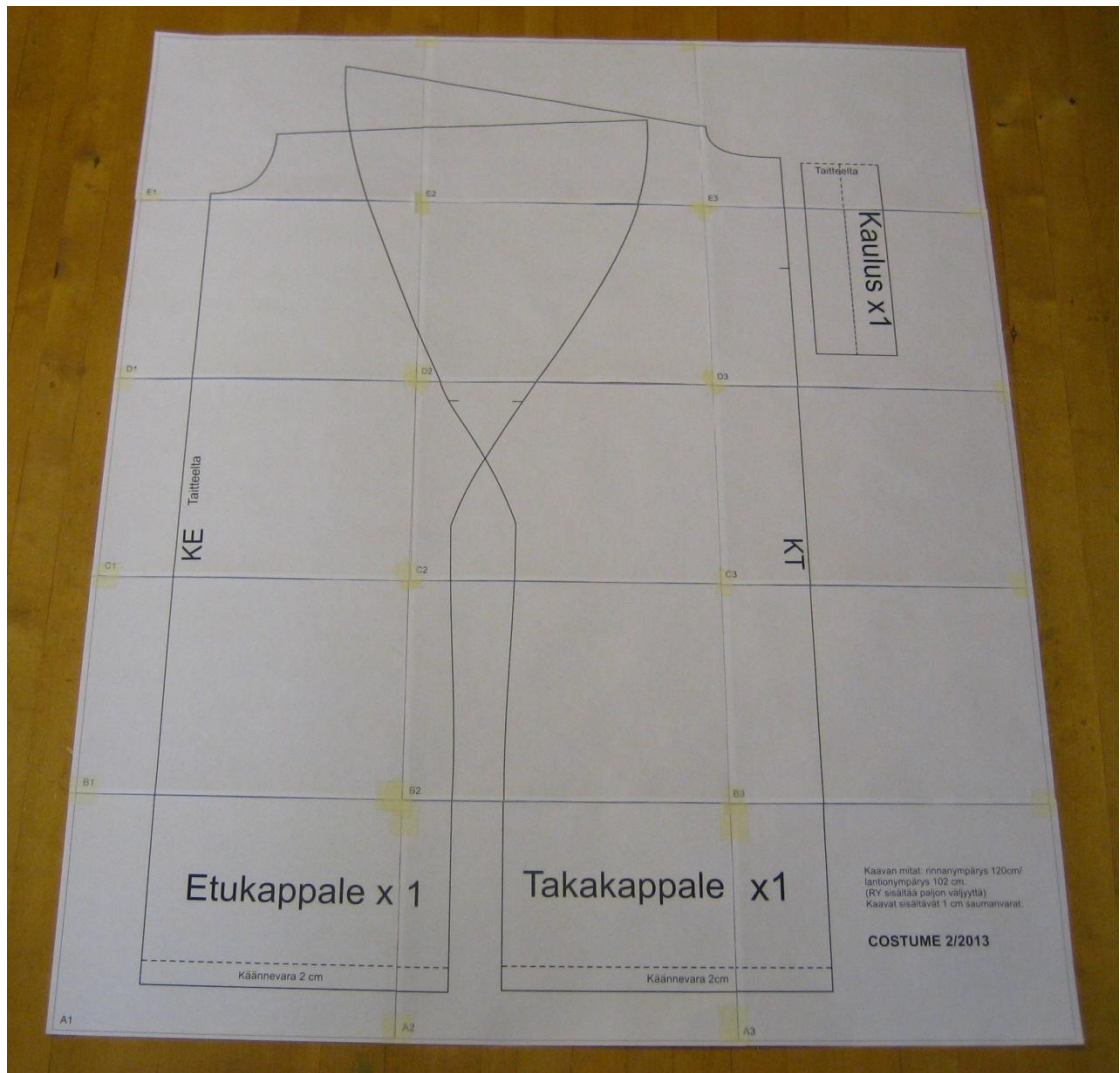
Malli oli kaavoitettu Grafis-kuositteluohjelmalla (kuva 13). Kaavoja ei voinut suoraa tallentaa ohjelmasta jaoteltuna A4 kokoon vaan minun täytyi tulostaa ne skannausta varten. Skannasin kaavat koneelle ja piirsin ne uudelleen Corel Draw -ohjelmalla (kuva 13). Merkitsin kaavoihin tiedot eri kappaleista ja niiden määrän. Etukappaleeseen ja kaulukseen merkitsin kohdat, jotka tulee leikata taitteelta. Uudelleen piirtäminen oli melko hidasta, koska minun täytyi mitata arkeista ääri viivojen oikeat paikat, jotta kaavoista syntyvä ”palapeli” täsmäisi.

KUVA 13. Grafixin kaava ja Corellilla piirtämäni kaava.

Piirtäminen oli melko työlästä hommaa, koska se piti tehdä tarkasti mittaamalla. Tein välillä kokeilutulostuksia ja kokosin kaavan kokonaiseksi, jotta näin, täsmäävätkö ääriviivat. Tein tarvittavat muutokset kaavoihin ja tallensin ne PDF-muotoon.

Kaava kootaan siis yksinkertaisesti teippaamalla tai liimaamalla arkit yhteen ja sen jälkeen se voidaan jäljentää silkkipaperille (kuva 14). Jos ei pysty jäljentämään kaavoja, voi arkit tulostaa päällekkäisyyden takia myös pariin otteeseen ja leikata ne suoraan irti. Kaavoihin piti myös lisätä tieto ilmestymisajankohdasta, sekä mitat rinnan-, vyötärön- ja lantionympäryydestä. Mainitsin myös kaavassa että kyseisen kaavan rinnanympäryys sisältää paljon väljyyttä johtuen mallista. Kaavat sisälsivät saumanvarat, joten mainitsin myös sen. Kun tulostaa kaavaa, tulee huomioida, ettei päällä ole skaalausta, koska kaavojen mittasuhteet muuttuvat ja niiden yhteen sopivuutta ei voi taata.

KUVA 14. 1:1 kokoinen kaava.

Vastaavanlaisia tulostettavia kaavoja löytyy myös esimerkiksi epatterns.com -sivustolta, mutta ne ovat maksullisia. Myös lasten ja nuorten muodin erikoislehden Ottobren nettisivuilta on mahdollista tulostaa ohjeita, kaavoja, kirjonta- ja painantamalleja PDF-dokumentteina A4-koossa.

Valmistaessani mekkoa kuvasin samalla eri työvaiheet. Näistä kuvista tehdään työohje, joka laitetaan Costumen nettisivuille. Jokaiseen kuvaan kirjoitetaan selitys, mitä milloinkin tehdään. Työohje kootaan Snapguiden avulla. Snapguide on ilmainen iOS-sovellus, jolla on helppo jakaa selkeitä ja näyttäviä vaihe-vaiheelta eteneviä ohjeita (Snapguide 2013). Minulla ei ole tarvittavia välineitä Snapguiden tekoon, joten lähetin kuvat ja kirjoittamani tekstit päätoimittajalle ja hän lupasi tehdä ohjeen puolestani.

Työohjeissa keskityin niiden selkeyteen. Halusin kertoa kaiken oleellisen jokaisesta työvaiheesta tiivistetysti. Onneksi ohjeeseen pystytään lisäämään kuva sekä tekstiä, joten on helpompi selittää, mitä milloinkin tarkoitetaan. Pyrin käyttämään sellaista kieltä, jota on helppo ymmärtää. Ensimmäisessä kuvassa oli esillä mekkoon tarvittavat materiaalit ja viimeisessä kuvassa valmis mekko. Työohjeeseen tuli yhteensä 17 kuvaa eri työvaiheista. Työvaiheissa kerroin kaavojen asettelusta, leikkuusta, huolittelusta ja ompelusta, niin yksityiskohdista kuin päärmeistä. Joitakin kirjoittamiani tekstejä oli hieman muokattu ohjeentekovaiheessa luultavasti sen takia, että ne olivat liian pitkiä tai kenties epäselviä. Työohjeet löytyvät sivulta www.costume.fi/info/ompelukaavat.

Kuten aiemmin mainitsin, palstassa arvioidaan vaatteiden vaikeustaso välillä 1-5, helppo-haastava. Pystyin tekemään mekon rakenteista selkeät, joten sen vaikeustaso arvioitiin lehden palstalla (kuva 15) noin kakkoseksi. Kirjoitin myös lehteen palstalle tulevat tekstit. Eli olennaiset asiat mekosta kuten materiaalitiedot, mekon mallista yleisesti, pituuden soveltuvuus tiettyyn henkilön pituuteen ja pieniä ompeluvinkkejä.

OMPELE ITSE

Röyhelö- MEKKO

Tämän numeron Costume-kaava on lukijaraadin valitsema, Guccin tyyliä mukaileva liehumeikko.

Teksti ja kaavat VILMA JURVANEN

HELPPU HAASTAVA
1 2 3 4 5

- Tämän mekon ideana ovat ilmovasti laskeutuvat hihat. Lyhyttä helmaa tasapainottaa niukka pääntie.
- Valkoinen mekko on kirjaimellisesti tyhjä taulu. Muokkaa se tyyliisi ja eri tilaisuuksiin sopivaksi asusteilla.
- Kaavan pituus soveltuu parhaiten 168-senttiseksi. Jos olet pitkä, leikkaa helmaan ekstrapituutta. Jos taas lyhyt, lyhennä lopuksi helman pituus itsellesi sopivaksi.
- Käytä saumavarojen huolteluun saumuria. Lähes yhtä hyvään lopputulokseen pääset ompelukoneen siksakilla.
- Valkoinen kangas kuultaa lähes aina läpi. Pue alle alusmekko.

Lataa kaavat ja lue ohje Costume.fi/info.

Ota kuva mekostasi ja jaa se Costume.fi:ssä. Saatat nähdä sen lehdessä.

GUCCI

Ensi numerossa teemme Dries van Notenin **kukka-hameen**

Valitse kangas, joka laskeutuu hyvin. Käytimme mekkoon Eurokankaan polyesterisekoitteista Barran-kangasta, 12 e / m.

TEKSTI: TEEMU BLING KUVA: RIMMO LEHTONEN / KUVASTAMA, TEEMU BLING JA WWW.GORUMMA.COM

Muotibloggaaja Teemu Bling vaihtaa college-paitaan leopardihihat 3.1 Phillip Limin inspiroimana.

TUUNAUSNURKKA

Tarvikkeet: Tuunattava paita, leopardikuosista fleecettä (25 e / kg Eurokangas), sakset, mittanauha, nuppineuloja, ompelulankaa, ompelukone.
Vaihe 1 Pura tai leikkaa collegepaidasta hihat irti. Pura hihojen sivusauma. Levitä hihat kaksinkerroin

taitetulle fleecelle kaavaksi ja leikkaa. Jätä hihansuihin 2 cm saumavarat.
Vaihe 2 Avaa hihapalat auki ja taita hihansuiden saumavarat nurjalle puolelle. Ompele jousto-ompeleella tai tiheällä siksakilla.
Vaihe 3 Taita hihoista nurja puoli päälle. Pinnaa ja ompele putkeksi puo-

len sentin saumavaralla.
Vaihe 4 Käännä college nurin ja aseta hihat paidan sisään, oikeat puolet vastakkain. Ompele.
Vaihe 5 Käännä paita oikein päin ja siilä saumavarat auki. Paidalla on ihan uusi ilme!

COSTUME.FI 33

KUVA 15. Lehden Ompele itse -palsta.

Kolmannen kyselyn jälkeen arvoisin satunnaisesti kaikkien vastanneiden kesken mekon voittajan. Arvonnassa oli mukana onnetar, sekä pari valvojaa, jotta arvonta on suoritettu oikein. Ilmoitin voittajasta keskustelussani ja pyysin häntä ilmoittamaan tietonsa minulle. Vastausta ei kuulunut ja ilmoitin asiasta vielä uudelleen. Ilmeisesti hän ei kuitenkaan huomannut kommenttiani, joten mekkoa ei voinut postittaa hänelle. Mekko mahdollisesti arvotaan muiden mallien kanssa joissakin lehden järjestämissä tilaisuuksissa.

Olin aluksi ehdottanut mekon nimeksi Kimonomekkoa, koska hihat ovat variaatio kimonohihasta. Mekon nimeksi oli kuitenkin vaihdettu Röyhelömekko. Röyhelömekko sopi ehkä kevään teemaan paremmin, koska röyhelöt näyttäisivät olevan muodissa näin keväällä muutenkin.

7 ARVIOINTI

Lehden ilmestymisen jälkeen keräsin palautetta nettikyselynä (liite 4). Kysyin lukijoiden mielipidettä *Costumen 2/2013 Röyhelömekosta*.

Sain viisi vastausta, joista ilmeni, että kukaan ei ollut kokeillut ommella mekkoa, mutta kolme vastaajaa mainitsi, että saattaisivat valmistaa sen esimerkiksi kesän rientoihin. ”*Ihan kiva mekko, ehkä jossain vaiheessa kaivan ompelutarvikkeet esille!*” Kaksi vastaajista ei osannut ommella, joten he eivät luultavasti aikoneet valmistaa sitä. Mekkoa kuvailtiin kauniiksi ja ihanan keveäksi. Mainittiin myös katseenvangitsijana toimivien hihojen tekevän mallista modernin. Juuri hihojen mainittiin olevan parhainta tässä mallissa. Eräs vastaajista ajatteli valmistaa mekon itselleen, mutta pidentäisi sitä hieman ja suurentaisi pääntietä, jottei se tuntuisi liian ahdistavalta.

Yhdessä kommentissa mainittiin, ettei kyseinen henkilö ole ompelija eikä duunaaja, eivätkä röyhelöt ole hänen juttunsa. Mutta lopputulos oli hänen mielestään kaunis kuitenkin. Toisessa vastauksessa kerrottiin mekon olevan ihana ja positiivinen yllätys *Costumen* ompelupalstalle. Hän haluaisi kovasti valmistaa mekon itselleen, mutta ompelutaidot eivät kuitenkaan olleet tarpeeksi riittävät. Hän mainitsi myös, että hänen mielestään aikaisemmat palstan vaatteet ovat olleet hirveitä ja outoja. Pohdin tekemiäni ohjeiden vaikeustasoa, ovatko ne olleet liian haastavat ompelutaidottomille, vai eikö heillä riitä motivaatio opetella uutta asiaa? Kyseinen vastaaja ei ollut maininnut ohjeista mitään, joten en voinut olla varma, onko hän tutkinut ompeluohjetta tai kaavaa, olisiko hän voinut osata tehdä sen jos olisi yrittänyt? Erittäin mukava yllätys oli myös se, että hän piti mekon mallista, vaikka ei yleensä aiemmin ole pitänyt palstalla esitellyistä vaatteista.

Koska kukaan vastaajista ei ollut valmistanut mekkoa, en voinut tietää, kuinka se toimi käytännössä. Eräs kommentoija mainitsi kuitenkin tutkineensa ompeluohjeita ja

kertoi niiden näyttävän melko helpoilta. Hän oletti osaavansa valmistaa mekon niiden avulla, vaikka ei ole kovin hyvä ompelemaan. Oli hienoa kuulla, että ohjeet koettiin ymmärrettäviksi ja mahdollisesti niiden avulla jotkut ovat osanneet valmistaa mekon itselleen. Toimeksiantaja oli erittäin tyytyväinen työhöni, työskentelyäni kuvailtiin itsenäiseksi ja ammattitaitoiseksi (Liite 6).

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena selvittää mitä lukijat halusivat valmistaa Costume-kaavalla sekä perehtyä heidän ompelu- ja käsityötaitoihin ja mielipiteisiin lehden Ompele itse -palstasta. Näitä asioita selvitin nettikyselyjen avulla. Catwalk-mallin valinnassa apuna oli raati, johon sovelsin delfoi-menetelmää. Valmistin mallin pohjalta kaavan ja työohjeen Costumen internet-sivuille sekä tuotteen, joka kuvattiin helmikuun 2013 lehteen.

Opinnäytetyöni oli kokonaisuudeltaan hyvin mielenkiintoinen ja opettavainen. Työni sisältää kaikkia niitä aineksia, joista pidän. Olen iloinen, että keksin tällaisen opinnäytetyöaiheen ja kuinka yhteistyöhaluisia lehden toimituksessa oltiin. Sain lukijoilta kannustusta ja positiivista palautetta projektistani kyselyjen ohessa. Eräs kommentoija oli erittäin iloinen siitä, että tällainen juttu oli tulossa lehteen. Hän koki, että lukijoita todellakin kuunnellaan, koska heillä on mahdollisuus vaikuttaa osallistumisellaan. Positiivinen palaute työn edetessä auttoi jaksamaan ja piti mielenkiintoa yllä. Tuntui, että työlläni oli todellakin merkitystä. Minulta jopa kyseltiin voisinko mahdollisesti valmistaa mekkoa tilauksesta, jos kaavan käyttäjän omat ompelutaidot eivät hyvistä ohjeista riippumatta kuitenkaan riittäisi. Eräs henkilö olisi halunnut jutun yhteydessä tietää hieman tästä prosessista ja minun taustojani, toivottiin myös yhteenvedoa siitä, mitä lukijat ovat kaiken kaikkiaan ehdotelleet. Oli kiva huomata, että opinnäytetyöni herätti mielenkiintoa näinkin paljon. Vaikka vastauksia kyselyihin en saanut paljoa, oli sivustoilla käynyt kuitenkin melko paljon vierailijoita.

Kyselyjen vastausmäärät olivat pieniä, joten saamani tulokset eivät välttämättä ole luotettavia. Luulen, että lehti saa niistä kuitenkin osviittaa tulevaisuuteen. Ennen projektin aloittamista ajattelin vastauksia tulevan runsain mitoin ja pohdin myös opinnäytetyöni aikataulua, ja kauanko tarvitsen aikaa vastausten analysointiin. Sain pian huomata vastausmäärien olevan pieniä ja pystyin hieman nopeuttamaan projektiani. Olen

kuitenkin erittäin tyytyväinen saamistani vastauksista. Kyselyihin vastaajat olivat rekisteröityneitä sekä rekisteröitymättömiä käyttäjiä, joten en voi olla varma tapahtuiko vastausten manipulointia.

Tein kyselyt loppuvuonna 2012. Halusin lukijoiden kertovan toiveistaan Costume-kaavasta 2/2013. Voi olla, että heidän mieltymykset ovat ehtineet jo muuttua tuona aikana. Kyselyjen aikaan ihmismieli on voinut olla vielä synkässä talvessa, eikä kevästä ollut tietoaakaan. Mainitsin kyllä kyselyssäni lehden olevan kevätnumero, mutta en voi olla varma onko sitä sisäistetty kuitenkaan täysin. Omasta mielestäni mekko voidaan kuvitella hyvin keväiseksi malliksi.

Avoimiin kyselyihin vastaaminen voi olla hankalaa, jos asiaan ei jaksaa keskittyä kunnolla. Usein oman tekstin tuottaminen voi tuntua jopa niin vaikealta, että ei koeta tarpeelliseksi vastata. Kenties rasti ruutuun menetelmä olisi tuonut enemmän vastauksia kyselyihini, mutta keskustelufoorumilla avoimet vastaukset olivat helpompia toteuttaa ja näin saadaan usein myös vapaampaa keskustelua aikaiseksi.

Näin erästä tuttavaani, joka kertoi nähneensä ensimmäisen kyselyni mutta sanoi, että ei uskaltanut vastata siihen, koska ei tiennyt, mikä Costume-kaava on. Lehti oli hänelle tuttu, mutta kenties vielä niin uusi, ettei kaikkia sen yksityiskohtia voi heti muistaa. Minulle ei tullut mieleen, että tämä termi voi hämätä näin paljon. Mutta jälkeenpäin ajateltuani asiaa tajusin, että lehdessä olevat asiat todellakin ovat vielä niin tuntemattomia ja ehkä olisin voinut selventää kyselyssä tarkemmin, mitä olin tarkoittanut Costume-kaavalla ja näin olisin voinut saada enemmän vastauksia. Käytin termiä kuitenkin, koska tapaamisessani Sierilän kanssa me puhuimme Costume-kaavasta ja luultavasti toimituksessakin puhutaan asiasta tällä nimellä.

Vähäisten ilmoittautumisten takia paneeliin osallistui paljon muotoilun opiskelijoita. Miten se vaikutti saatuihin tuloksiin, ei ole varmaa koska en voi tietää kuuluivatko he virallisesti lehden lukijakuntaan. Anttilan (2005, 402) mukaan konsensuksen saavuttaminen avoimen paneelin avulla ns. pyöreän pöydän keskustelulla saattaa vaarantaa tulosta tai vinouttaa sitä. Paneelissa saattaa esiintyä enemmistön edustama laumaefekti. Voimakkaat henkilöt saattavat vaikuttaa muun ryhmän mielipiteisiin. Osallistujien manipulointia voi tapahtua vahvan ryhmädynamiikan vaikutuksesta, koska yksittäiset ryhmänjäsenet eivät halua ilmaista mielipidettään julkisesti tai tunne asiantuntemat-

tomuudesta. (Anttila, 2005, 402.) Aluksi ajattelin, että jakaisin kuvat niin, että ne kiertäisivät osallistujilla jokaisella vuorotellen. Tämä tapa tuntui hitaalta, ja sillä tavoin avointa keskustelua olisi ollut vaikeaa saada aikaiseksi, koska ryhmä ei ollut tiiviisti yhdessä. Vaikka Anttila (2005, 402) kertoo avoimen paneelin voivan vaarantaa oikeiden tulosten saamisessa, päätimme kuitenkin käyttää tätä pyöreän pöydän menetelmää paneelissamme, koska se toimi sinä tilanteessa parhaiten.

Laumaefektiä ilmeni ehkä kierroksella kolme siten, että kolmesta lopullisesta mallista oli pakko valita yksi pois. Jos muutama henkilö piti kyseistä mekkoa kaikista parhaana valintana näistä malleista, saattoi kahden jäljelle jäävän mekon väliltä olla vaikeaa valita sitä mieluisampaa, jos kummastakaan ei tykännyt. Muut saattoivat hieman painostaa toisten valintoja omilla mielipiteillään. Etenkin voimakkaammat persoonat saattoivat ilmaista mielipidettään vahvemmin kuin hiljaisemmat. Tästä ilmeni myös se, että hiljaisemmat henkilöt eivät välttämättä jakaneet mielipiteitään yhtä avoimesti ryhmän keskuudessa. Huomasin kuitenkin palautetta kerätessäni ensimmäisellä ja toisella kierroksella, etenkin ensimmäisellä, kuinka jokaisessa paperissa oli kommentoitu ahkerasti ja jaettu mielipiteitä malleista. Eli selkeästi omien mielipiteiden ilmaiseminen ryhmässä tuotti vaikeuksia toisille. Niinkään manipulointia en huomannut tapahtuvan.

Olisinko voinut tehdä jotain toisin projektissani? Kaavat olisin voinut asetella ennen kuositeluohjelmasta tulostusta enemmän päällekkäin (ks. kuva 14), jolloin paperin kulutus vähenisi. Protojen kankaat olisin voinut valita niin, että ne olisivat vastanneet lopullista materiaalia edes väriltään. Mutta virheistään voi aina oppia. Joitakin taustamuuttujia kyselyyn vastanneista olisi ollut ehkä mielenkiintoista tietää. Esimerkiksi, vaikuttaako kasvuympäristö käsityöharrastukseen, ja ylipäätään miten lehdenlukijakunta jakautuu, sainko vastauksia pääkaupunkiseudulta vai muualta päin Suomea? Käyttävätkö keskustelufoorumia kaupunkilaiset vai myös maalta kotoisin olevat? Vaikuttaako luonnonläheisyys luovuuteen? Ikä olisi myös ollut mielenkiintoista tietää. Olisi voinut pohtia käsityöharrastuneisuuden vaikutusta tietyissä elämänvaiheissa, koska käsityön mainittiin olevan sidonnaista eri elämänvaiheisiin. Opinnäytetyöni opetti minulle itsenäistä ja tuloksellista työskentelyä. Opin asioita kaavoituksesta ja ompelurakenteiden vaikeuksista. Sovittujen asioiden täytyi valmistua aikataulun mukaisesti ja halusin jäljen olevan hyvin tehtyä ja siistiä. Projekti oli niin mielenkiintoinen, että tekisin mielellään vastaavanlaisen joskus uudestaan.

LÄHTEET

- Anttila, Pirkko 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Artefakta 19. Hamina: Akatiimi Oy.
- Anttila, Pirkko 1993. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo:WSOY.
- Bonnier Publications Oy 2013. Yrityksen WWW-sivut. <http://www.bonniermagazines.fi> / Ei päivitystietoa. Luettu 29.9.2012.
- Costume.fi 2013. Yrityksen WWW-sivut. Päivitetty 12.4.2013. Luettu 12.4.2013.
- Epatterns.com 2012. Yrityksen WWW-sivut. Päivitetty 7.8.2012. Luettu 17.3.2013.
- Everett, Judith C. & Swanson, Kristen K. 2004. Guide to Producing a Fashion Show. USA: Fairchild.
- Hakkarainen, Kai, Lonka, Kirsti & Lipponen, Lasse 2004. Tutkiva oppiminen: järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä. Porvoo: WSOY.
- Huotari, Petteri, Laitakari-Svärd, Ira, Laakko, Johanna & Koskinen, Ilpo 2003. Käyttäjakeskeinen tuotesuunnittelu. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kangas, Sirkka-Liisa, Lindfors, Vuokko, Rikkinen, Inkeri & Sinkkonen, Raija 1975. Vaatetusalan ammattitekniikka, 1. Saumat ja reunat. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Kaukinen, Leena & Collanius, Miia (toim.) 2006. Tekstejä ja kangastuksia- Puheen- vuroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta. Akatiimi Oy.
- Keinonen, Turcka & Jääskö, Vesa 2004. Tuotekonseptointi. Helsinki: F.G. Lönnberg.
- Kälviäinen, Mirja & Puohiniemi, Martti 2001. Käyttäjistä käsin. Kopion Muotoi- luakatemia.
- Linko, Maaria. Svinhfud, Leena (toim.) 1997. Käsityö viestinä. Suomen käsityön museon julkaisuja 13. Lievestuore: ER-paino Ky.
- Linturi, Hannu 2007. Delfoin metamorfooseja. Futura 1. WWW-dokumentti. Päivi- tetty 24.10.2012. Luettu 24.10.2012.
- Luutonen, Marketta, Koskennurmi-Sivonen, Ritva, Koski, Jussi, Raunio, Anna-Mari, Salo-Mattila, Kirsti, Seitamaa-Hakkarainen, Pirita & Syrjäläinen, Erja 1999. Työrük- kanen. Tutkimus Helsingin yliopiston käsityöopettajan koulutuksesta. Helsingin yli- opiston kotitalous- ja käsityötieteen laitos. Käsityöopettajan koulutus. Helsinki: Yli- opistopaino.
- de Mooij, Marieke, Kortesmäki, Terhi, Lammi, Miia, Lautamäki, Satu, Pekkala, Janne & Sinkkonen, Irmeli 2005. Kompassina asiakas. Tampere: Tammer-paino Oy.
- Ottobre design 2013. Yrityksen WWW-sivut. Päivitetty 16.1.2013. Luettu 17.3.2013.

Seitamaa-Hakkarainen, Pirita 2005. Käsityömuotoilun tulevaisuus. Kaukinen Leena & Collanus Miia (toim.). Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta. Artefakta 17. Tampere: Juvenes Print. 186 - 196.

Sierilä, Sanna 2012. Henkilökohtainen tiedonanto. 4.10.2012. Tiedottaja. Bonnier Magazines Oy.

Snapguide.com 2013. Yrityksen WWW-sivut. Päivitetty 15.4.2013. Luettu 15.4.2013.

Style.com 2013. Yrityksen WWW-sivut. Ei päivitystietoa. Luettu 26.10.2012.

Tapper, Mirva. Svinhfvud, Leena (toim.) 1997. Käsityö viestinä. Suomen käsityön museon julkaisuja 13. Lievestuore: ER-paino Ky.

Venkula, Jaana 1993. Tiedon suhde toimintaan. Helsinki: Yliopistopaino.

Ylönen, Hanna & Häkkinen, Rosa 2005. Vaatetusalan ammattitekniikan käsikirja. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

Minkä tuotteen haluaisit valmistaa Costume-kaavalla?

Moikka! Olen vaatetus suunnitteluun suuntautunut muotoilun opiskelija Vilma.

Teen opinnäytetyönäni "Ompele itse"-jutun helmikuun lehteen, joten olisi mahtavaa jos kertoisit mitä sinä haluaisit valmistaa Costume-kaavalla?

Vaikka helmikuussa elämme vielä kylmintä talvea, ajatuksemme siintävät jo keväässä...

Kerro toiveesi!

Millaisen mekon haluaisit valmistaa?

3.1 PHILLIP LIMIN

3.1 Phillip Limin
neulepuikot on kuin
modernit puuhina-
tyyppillinen
joksi on kiva, suojaka-

Ensi numerossa
teemme
Balenciagan
**metalli
housut**

OMPELE ITSE

TUUBI- NEULE

Tässä numerossa Costume tarjoaa ohjeen 3.1 Phillip Limin tyyliä mukailevaan neulosviittaan.

TEKIJÄ STERO RÄLÄKÄVY & SANDA STERILÄ

Kuvat REFFELIN & KIMMO KOTTONEN / KUVAATAMA

Käytimme neule-
koneen malle-
rillua harrasta
Novitan Kaku-
lankaa nro 046.

HELPPUUS **HAASTAVUUS**

1 2 3 4 5

- Tämä neule näyttää yllä monimutkaiselta mutta on todella helppo ja nopea neuloa. Riittää, että osaat oikeita ja nurja silmukoita.
- Valitse paksu ja napaikka lanka. Costumen ohje neule neulittiin Novitan Kaku-langasta. Jos haluat neuleesta ohuemman, kokeile esimerkiksi 7 Veljestä -lankaa. Tee tässä tapauksessa ensin tikku ja tarkista neuletihvyys, jotta viitan koko täsmää.
- Takakappale on ohjeessa tarkoituk-
sella etukappaleella leveämpi. Puo viitta yläsi niin, että toinen takakappaleen saumoista kiertyy rinnan päälle.
- Tarvikkeet: 500 g lankaa, 5 tai 6 numeron puikot, 60–80 cm pyöröpuikko 5 tai 6, typpiä ompeluneula saumojen ompelua varten.
- Lataa kaavat ja lue ohje Costume.fi:stä.

Ota kuva valmiista viitasta ja jaa se Costume.fi:ään. Saatat nähdä sen lehdessä.

Kuvat REFFELIN & KOTTONEN

Muotibloggaaja Teemu Bling loihi munnon tyy-
nyistä kollegan Balmannin
tyylin.

TUUNAUSURKKA

tarvikkeet Tuunattava paita, ympyrineuoston kanavatyö, metallilangalla koristeltua kangasta, 2,20 cm koristenauhaa, säkset, mittausaha, rypineuloja, muuttaja ja valkoiesta ompelulankaa, säilyysruutu, ompelukone

tyyppi Leikkaa mustasta kan-

kaasta noin 40x44 cm:n suorakaide, joka sopii paidan etumakukeen.

tyyppi Säätä 2 cm:n käännökset mustan kankaan reunoihin.

tyyppi Leikkaa kanavatyöstä yläsä-
rteiset reunat. Sommittele kanavatyö
laakalle mustaa kangasta. Kiristä ryp-
pineuloilla ja ompel-

tyyppi Asettele paita paidalle, mielu-
saalle korkeudalle.
Ompelueustalle lan-
galla.

tyyppi Viimeistele
reunat koristenauhalla
ja ihalle.

COSTUME.FI 47

Teen Costume-kaavan helmikuun lehteen ja kyselin teiltä jo aiemmin mitä haluaisitte tehdä. Eniten ääniä saivat mekot. Toivoisinkin että voisit kertoa hieman tarkemmin mallista, joka sinua miellyttää.

Voit mainita esimerkiksi seuraavanlaisia asioita:

Millaisen mekon haluaisit? Pitkän, lyhyen, avonaisen, väljän, hihallisen, koristeellisen, tms.

Osaatko ommella? Vastaa ja voita

Gucci 2013 rtw by Frida Giannini

Oletko taitava ompelukoneen käyttäjä, ja kankaat muuntautuvat upeiksi luomuksiksi käden käänteessä, vai kammottaako sinua jo pelkkä ajatuskin vaatteiden valmistamisesta itse?

Olisi hienoa, jos kertoisit hieman taidoistasi. Esimerkiksi mitä mieltä olet ompelemisestä (koneella tai käsin) tai käsitöistä yleensä?

Onko sinulla jokin bravuuri, jonka osaisit tehdä vaikka silmät ummessa, vai oletko mieluummin turvallinen valmisvaatteen rakastaja, mutta osaisit valmistaa vaatteita selkeiden ohjeiden avulla?

Mitä mieltä olet lehden Ompele itse-palstasta ja innostaako Costume-kaava sinua kävään ompelutarvikkeet esille?

Kaikkien 7.11 mennessä vastanneiden kesken arvotaan helmikuun lehteen tuleva Costume-kaavalla valmistettu Guccista inspiroitunut mekko.

Millaisessa tilaisuudessa sitä käyttäisit? Arjessa, juhlassa vai haluatko jotain, joka muuntautuu molempiin?

Osallistu keskusteluun, mielipiteesi on tärkeä!

Anna palautetta Costumen 2/2013 Röyhelömekosta

OMPELE ITSE

Röyhelö- MEKKO

Tämän numeron Costume-kaava on lukijaraadin valitsema, Guccin tyyliä mukaileva liehumeikko.

Rekoti ja kaavat: VILMA JURVANEN

HELPPÖ HAASTAVA
1 2 3 4 5

- Tämän mekon ideana ovat ilmastusta laskeutuvat hihat. Lyhyttä helmaa tasapainottaa niukka päntie.
- Valkoinen mekko on kirjaimellisesti tyhjä taulu. Muokkaa se tyyliisi ja eri tilaisuuksiin sopivaksi asusteilla.
- Kaavan pituus soveltuu parhaiten 168-senttiselle. Jos olet pitkä, leikkaa helmaan ekstrapituutta. Jos taas lyhyt, lyhennä lopuksi helman pituus itsellesi sopivaksi.
- Käytä saumavarojen huolteluun saumuria. Lähes yhtä hyvään lopputulokseen pääset ompelukoneen siksakilla.
- Valkoinen kangas kuultaa lähes aina läpi. Pue alle alusmekko.

Lataa kaavat ja lue ohje Costume.fi/info.

Ota kuva mekostasi ja jaa se Costume.fi/issa. Saatat nähdä sen lehdessä.

Ensi numerossa teemme Dries van Notenin **kukka-hameen**

Valitse kangas, joka laskeutuu hyvin. Käytimme mekkoon Eurokankaan polyesterisekoitteista Barran-kangasta, 12 e / m.

TEKSTI: TEEMU BLING KUVAUS: KIMMO LEHTONEN / KUVAUS: TEEMU BLING JA WWW.SORINNA.COM

Muotibloggaaja Teemu Bling vaihtaa college-paitaan leopardihihat 3.1 Phillip Limin inspiroimana.

TUUNAUSNURKKA

Vaihe 1: Tuunattava paita, leopardikuosista fleecettä (25 e / kg Eurokangas), sakset, mittanauha, nuppuloja, ompelulankaa, ompelukone.

Vaihe 2: Pura tai leikkaa collegepaidasta hihat irti. Pura hihojen sivusauma. Levitä hihat kaksinkertoin

taitetulle fleecelle kaavaksi ja leikkaa. Jätä hihansuihin 2 cm saumavarat.
Vaihe 3: Avaa hihapalat auki ja taita hihansuiden saumavarat nurjalle puolelle. Ompele jousto-ompeleella tai tiheällä siksakilla.
Vaihe 4: Taita hihosta nurja puoli päälle. Pinnaa ja ompele putkeksi puo-

len sentin saumavaralla.
Vaihe 5: Käännä college nurin ja aseta hihat paidan sisään, oikeat puolet vastakkain. Ompele.
Vaihe 6: Käännä paita oikein päin ja siilitä saumavarat auki. Paidalla on ihan uusi ilme!

COSTUME.FI 33

Moi kaikille!

Mitä mieltä olit Costumen 2/2013 Röyhelömekosta?

Valmistitko mekon itsellesi? Kuinka se toimi? Miltä ompeluohjeet vaikuttivat, entä kaava?

Kerro kokemuksistasi!

Kiitos kaikille ja ihanaa keväänjatkoa!

LIITE 5(1).
CATWALK-KUVAT (style.com 2012)

Balenciaga

Calvin Klein Collection

Calvin Klein Collection

Chanel

Chanel

Christian Dior

Christian Dior

Christian Dior

CATWALK-KUVAT (style.com 2012)

Christian Dior

Dolce&Gabbana

Dolce&Gabbana

Giorgio Armani

Giorgio Armani

Gucci

Gucci

Gucci

Gucci

Lanvin

Gucci

Lanvin

Lanvin

Proenza Schouler

Marc Jacobs

Proenza Schouler

CATWALK-KUVAT (style.com 2012)

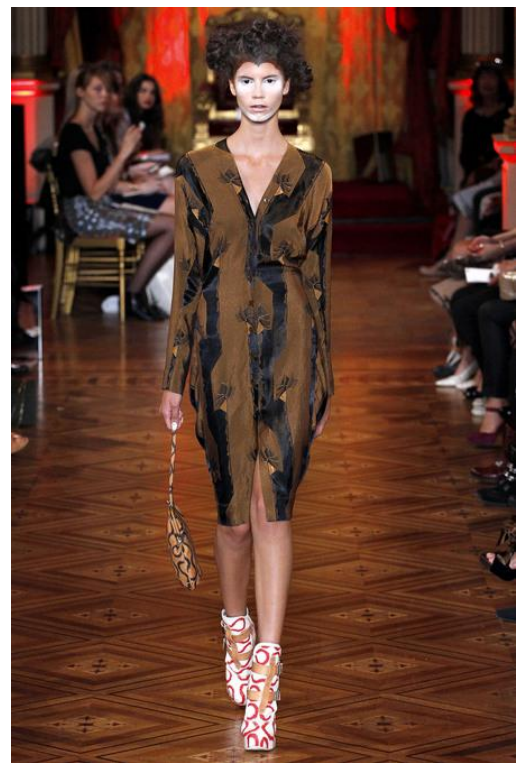
Yves Saint Laurent

Versace

Versace

Vivienne Westwood

Vivienne Westwood

Vivienne Westwood

Palaute

Vilma Jurvasen opinnäytetyö

Perustimme Costume-lehden Ompele Itse –palstan palvelemaan muoti-ihmisiä, jotka eivät voi tai halua ostaa muotivaatteita, vaan ovat kiinnostuneita tekemään niitä itse.

Costume oli Vilma Jurvasen ensimmäisen yhteydenoton aikaan vasta parin kuukauden ikäinen. Costume on aina ollut ylpeästi yhteisöllinen, lukijoiden kanssa yhdessä luotu lehti. Lehtemme sivuilta löytyy monia juttupaikkoja, joita rakennetaan lukijoiden kanssa, tavalla tai toisella, joka kuukausi. Nettisaittimme Costume.fi toimii paikkana, jossa printtilehden juttuja tehdään lukijoiden kanssa. Costume.fi:ssä jokainen voi olla muotiauktoriteetti, ja jokainen voi luoda sisältöä toimituksen ja yhteistyökumppaneiden rinnalla.

Ehdotin Vilmalle Ompele itse –palstan ompeluohjeen luomista lukijoidemme kanssa. Vilma on itsekkin kohderyhmää, joten arvasin jo alussa, että lopputuloksesta tulee hyvä. Odotin mielenkiinnolla myös kyselyiden tuloksia ja nettisaitin keskusteluja; saamme niin harvoin suoraa palautetta yksittäisistä palstoista.

Vilma työskenteli hyvin itsenäisesti. Tapasimme vain kerran prosessin alussa, jolloin teimme suunnitelman lukijoiden osallistumisesta. Loppuajan kommunikoimme sähköpostitse.

Olen todella ihastuksissani nähtyäni työn yhteenvedon ja luettuani Vilman päätelmät. Vilma on osannut analysoida lukijoiden ja raadin kommentteja ja reaktioita ja luoda niistä johdonmukaisen lopputuloksen. Vilma työskenteli konkreettisen aiheen parissa mutta täysin uudenlaista, yhteisöllistä lehdentekotapaa toteuttaen.

Lopputyön fyysinen tuotos, eli mekko, oli upea. Se toteuttaa täydellisesti palstan ideologiaa, joka on tarjota helppoja mutta muodikkaita vaatteita kokemattomammankin ompelijan toteutettavaksi. Vilma toteutti kaavan ja mekon ammattimaisesti, ja hyvän laatunsa ansiosta se oli todella helppo kuvauttaa lehden sivulle. Vilma kirjoitti myös lehteen päätyvät tekstit ja otti ompelua opastavat vaihekuvat, jotka lehden ilmestyessä siirrettiin nettiin halukkaiden katsottaviksi.

Kohtelin Vilmaa koko prosessin toimittaja-avustajana. Hän hoitikin kaiken sovitun skarpisti ja huolellisesti. Olen erittäin tyytyväinen lopputulokseen. Koko opinnäytetyöprosessi palveli Costume-lehteä todella hyvin.

Helsingissä 8.5.2013

Sanna Sierilä
Päätoimittaja

COSTUME